Redagavo: Ramunė Lūžaitė (1996.10.28)

Pakeitimai:

1.
Parlamentas, Įstatymas
Nr. I-1557, 96.09.25, Žin., 1996, Nr.102-2315 (96.10.23)
LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO 90 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMAS

1994 m. liepos 19 d. Nr.I-552
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas,

pripažindamas, kad

gyventojų sveikata yra didžiausia visuomenės socialinė ir ekonominė vertybė,

sveikata - tai ne tik ligų ir fizinių defektų nebuvimas, bet ir fizinė, dvasinė bei socialinė žmonių gerovė,

sveikatos potencialą ir jo palaikymo sąlygas lemia ekonominės sistemos raidos stabilumas, visuomenės socialinio saugumo ir švietimo garantijos, gyventojų užimtumas ir jų pakankamos pajamos, apsirūpinimas būstu, prieinama, priimtina ir tinkama sveikatos priežiūra, kokybiška mityba, darbo, gyvenamosios ir gamtinės aplinkos kokybė, gyventojų pastangos ugdyti sveikatą,

asmens pastangos būti sveikam gali būti skatinamos tik gyvenamam laikui ir žmogaus orumui priimtinomis socialinėmis ir ekonominėmis priemonėmis,

kuo geresnė visuomenės sveikata yra būtina Lietuvos valstybės saugumo ir klestėjimo bei atviros, teisingos ir darnios pilietinės visuomenės kūrimo prielaida;

atsižvelgdamas į Pasaulinės Sveikatos Asamblėjos 30 sesijos 1977 metais paskelbtas globalinės strategijos "Sveikata visiems - 2000", Otavos sveikatos stiprinimo chartijos ir Lietuvos nacionalinės sveikatos koncepcijos nuostatas;

siekdamas užtikrinti prigimtinę žmogaus teisę turėti kuo geresnę sveikatą, taip pat teisę turėti sveiką aplinką, priimtiną, prieinamą ir tinkamą sveikatos priežiūrą;

vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucija,

priima Sveikatos sistemos įstatymą.

I DALIS
SVEIKATOS SISTEMA

I SKYRIUS. BENDRIEJI NUOSTATAI

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo paskirtis

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas reglamentuoja Lietuvos nacionalinę sveikatos sistemą, jos struktūrą, sveikatos saugos, sveikatos stiprinimo ir sveikatos atgavimo santykių teisinio reguliavimo ribas, sveikatinimo veiklos mastų nustatymo, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros organizavimo, valdymo, sveikatos rėmimo, sveikatinimo

veiklos sutarčių sudarymo pagrindus, atsakomybės už sveikatinimo veiklos teisės normų pažeidimus pagrindus, gyventojų, sveikatinimo veiklos subjektų teises ir pareigas.

2 straipsnis. Sveikatos santykių teisinis reguliavimas

Sveikatos santykius, atsirandančius saugant, stiprinant ir padedant atgauti asmens ir visuomenės sveikatą, taip pat santykius, susijusius su asmens teisių turėti kuo geresnę sveikatą įgyvendinimu, asmens ir visuomenės sveikatos interesų gynyba, reguliuoja šis įstatymas, kiti sveikatinimo veiklos įstatymai, taip pat šių įstatymų prasmei neprieštaraujantys valstybinės valdžios ir valdymo struktūrų bei įstaigų, vietos savivaldos, visuomeninių organizacijų, žmonių teisių ir kitų socialinių klausimų, aplinkos apsaugos, ekonomikos, krašto apsaugos ir vidaus tvarkos įstatymai, poįstatyminiai teisės aktai, sutartys ar susitarimai dėl sveikatinimo veiklos bei darbo salygų.

3 straipsnis. Sveikatos santykių teisinio reguliavimo ribos

Tik Lietuvos Respublikos sveikatinimo veiklos įstatymai nustato:

1) sveikatos teisės veikimo sferą, uždavinius ir principus;

2) sveikatinimo veiklos rūšių ir sveikatinimo veiklos subjektų sistemą, pagrindinių sveikatinimo veiklos valdymo subjektų kompetenciją, sveikatinimo veiklos koordinavimo, sveikatos priežiūros valstybinių tarnybų ir valstybinių inspekcijų, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų bei farmacinės veiklos subjektų teises ir pareigas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūroje ar farmacinėje veikloje, jų steigimo, veiklos, jos nutraukimo teisinius pagrindus;

3) valstybinės higienos inspekcijos steigimo, veiklos, reorganizavimo teisinius pagrindus, valstybinės higieninės kontrolės sąlygas ir tvarką;

4) nacionalinės sveikatos sistemos išteklių struktūrą ir jų valdymo pagrindus;

5) sveikatinimo veiklos organizavimo, valdymo, sveikatos rėmimo bei finansavimo pagrindus;

6) sveikatinimo veiklos būtinąsias sąlygas ir jų kontrolės teisinius pagrindus;

7) gyventojų teises ir pareigas sveikatinimo veikloje, visuomenės dalyvavimo sveikatos reikalų tvarkyme teisinius pagrindus;

8) asmenų, turinčių aukštąjį ar specialųjį vidurinį medicinos ar kitos specialybės išsilavinimą, akreditavimo sveikatinimo veiklai bei farmacinei veiklai teisinius pagrindus, pagrindines profesines medicinos specialistų pareigas, teises, kvalifikacinių reikalavimų nustatymo, jų kvalifikacijos kėlimo bei jų praktikos ribojimo tvarką, sveikatos priežiūros reklamos ribojimo, civilinės atsakomybės už žalą pacientų sveikatai, padarytą vykdant asmens sveikatos priežiūrą, nustatymo teisinius pagrindus;

9) sveikatinimo veiklos sutarčių sudarymo tvarką ir jų esmines sąlygas;

10) pirminės sveikatinimo veiklos organizavimo, valdymo, jos sąlygų kontrolės teisinius pagrindus;

11) visuomenės sveikatos priežiūros sistemą, jos organizavimo, valdymo, higieninio reglamentavimo, užkrečiamųjų ligų epidemiologinės saugos, higieninės ir epidemiologinės kontrolės, higieninės ekspertizės teisinius pagrindus;

12) žmonių saugos darbe, darbo medicinos, vartotojų sveikatos saugos organizavimo ir valdymo teisinius pagrindus;

13) bendrus maisto produktų kokybės reikalavimus. Šių produktų gamybos, importo, prekybos, reklamos sąlygų, maisto produktų ir jų taros kokybės kontrolės, jos ženklinimo tvarką;

14) bendrus geriamojo vandens kokybės reikalavimus, vandens valymo, nukenksminimo, kokybės pagerinimo teisinius pagrindus;

15) narkotinių ir psichotropinių medžiagų, alkoholio produktų, tabako ir jo gaminių gamybos, prekybos, importo, eksporto, jų licencijavimo, vartojimo kontrolės tvarką, alkoholinių gėrimų, rūkalų vartojimo mažinimo sistemą, narkologinės priežiūros, alkoholinių gėrimų ir rūkalų reklamos draudimo tvarką;

16) nuodų, kitų toksinių ir radioaktyvių medžiagų gamybos, prekybos, importo, eksporto, transportavimo, naudojimo sąlygas, reikalavimus darbams su jonizuojančio spinduliavimo šaltiniais, radiacinio saugumo užtikrinimo sąlygas ir kontrolės tvarką;

17) užkrečiamųjų ligų profilaktikos sistemą, šių ligų kontrolės organizavimo ir valdymo teisinius pagrindus;

18) visuomenės sveikatos monitoringo, visuomenės sveikatos ekspertizės sąlygas, jų organizavimo bei valdymo teisinius pagrindus;

19) kūno kultūros ir sporto organizavimo, valdymo, dopingo ir lyties kontrolės teisinius pagrindus;

20) asmenų teises vykdant psichikos sveikatos priežiūrą, psichikos sveikatos priežiūros sąlygas, jos organizavimo bei valdymo, jos sąlygų kontrolės teisinius pagrindus;

21) invalidų medicininės ir socialinės reabilitacijos organizavimo teisinius pagrindus;

22) stomatologinės priežiūros, narkologinės priežiūros sąlygas, jos organizavimo bei valdymo teisinius pagrindus;

23) šeimos planavimo bei genetinio konsultavimo tvarką, kontracepcijos, dirbtinio apvaisinimo, vaisiaus saugos, nėštumo nutraukimo, sterilizavimo teisinius pagrindus;

24) biomedicininių tyrimų etikos reikalavimus, jų laikymosi kontrolės tvarką bei atsakomybę už biomedicininių tyrimų etikos reikalavimų pažeidimus;

25) žmogaus kraujo paėmimo donorystei, kraujo produktų gamybos, žmogaus kraujo ir jo produktų transfuzijos sąlygas bei tvarką;

26) organų ar audinių paėmimo transplantacijai, jų panaudojimo transplantacijai, medicinos mokslo tyrimams, diagnostikai, gydymui pagrindus, sąlygas bei tvarką;

27) asmens terminalinių būklių ir mirties fakto nustatymo kriterijus, asmens atsisakymo nuo dalies ar visų gyvybės pratęsimo paslaugų sąlygas, lavono patologoanatominio tyrimo (autopsijos) sąlygas ir tvarką;

28) farmacinių paslaugų teikimo, farmacinės veiklos organizavimo ir valdymo teisinius pagrindus;

29) leidimo platinti vaistus ir vaistines medžiagas Lietuvos Respublikoje išdavimo, jų kokybės kontrolės sąlygas ir tvarką;

30) sveikatos draudimo sistemą, privalomojo sveikatos draudimo lėšų surinkimo tvarką, savanoriškojo sveikatos draudimo teisinius pagrindus, apdraustųjų ir draudėjų teises ir pareigas, sveikatos draudimo įstaigų steigimo ir veiklos tvarką, šių įstaigų teises ir pareigas;

31) atsakomybės už sveikatinimo veiklos įstatymų reikalavimų pažeidimus pagrindus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, ministerijos, valstybinės tarnybos ir valstybinės inspekcijos turi teisę priimti teisės aktus sveikatos santykių reguliavimo klausimais pagal savo

kompetenciją, išskyrus tuos, kuriuos reguliuoja sveikatinimo veiklos įstatymai. Lietuvos Respublikos Vyriausybės, ministerijų, valstybinių tarnybų ir valstybinių inspekcijų teisės aktų nuostatos, kurios pablogina sveikatinimo veiklos sąlygas palyginti su tomis, kurias nustato sveikatinimo veiklos įstatymai, negalioja.

Įmonės, įstaigos, organizacijos pagal savo kompetenciją turi teisę priimti teisės aktus, nustatančius papildomas palyginti su įstatymais ir kitais teisės aktais ekonomines ir socialines paskatas piliečiams ugdyti savo sveikatą, ūkiniams subjektams - verstis sveikatai naudinga ūkine-komercine veiklą, papildomą paramą socialiai remtinoms gyventojų grupėms kompensuojant šių sveikatos priežiūros kaštus, papildomus reikalavimus visuomenės sveikatos priežiūros įgyvendinimui. Įmonių, įstaigų, organizacijų teisės aktų nuostatos, kurios pablogina sveikatinimo veiklos lygį palyginti su tuo, kurį nustato sveikatinimo veiklos įstatymai ir kiti teisės aktai, negalioja.

4 straipsnis. Sveikatinimo veikla

Sveikatinimo veiklą sudaro:

1) asmens sveikatos priežiūra;

2) visuomenės sveikatos priežiūra;

3) farmacinė veikla;

4) tradicinė medicina, liaudies medicina bei nemedicininiai sveikatos atgavimo būdai.

5 straipsnis. Sveikatinimo veiklos tikslai

Sveikatinimo veiklos tikslai yra:

1) mažinti atskirų visuomenės socialinių ir profesinių grupių atsilikimą nuo kitų visuomenės grupių pagal sveikatos būklės rodiklius, nepabloginant bendrojo gyventojų sveikatos lygio;

2) saugoti gyventojus nuo ligų, išvengiamos mirties ir invalidumo;

3) ilginti gyvenimo be ligų ir traumų laiką bei gerinti jo kokybę;

4) didinti gyvenimo ekonominį ir socialinį našumą.

6 straipsnis. Sveikatinimo veiklos reguliavimo principai

Šio įstatymo 1 straipsnyje nurodytiems santykiams reguliuoti taikomi šie principai:

1) visapusiška asmens ir visuomenės sveikatos sauga;

2) asmens, visuomenės sveikatos bei valstybės interesų derinimas;

3) asmens teisių turėti kuo geresnę sveikatą lygybė nesvarbu, kokios jis būtų lyties, rasės, tautybės, pilietybės, socialinės padėties ir profesijos;

4) asmens laisvė pasirinkti kuo geresnės sveikatos sąlygas;

5) asmens sveikatos priežiūros priimtinumas, prieinamumas ir tinkamumas;

6) asmenų laisvė vienytis į visuomenines organizacijas, ginančias asmens ir visuomenės sveikatos interesus,ir valstybės parama šių organizacijų veiklos programoms;

7) visapusiškas, teisingas ir nepavėluotas visuomenės informavimas apie kuo geresnės sveikatos ugdymo sąlygas ir šių sąlygų reklama;

8) visuomeninių organizacijų dalyvavimas sveikatinimo veiklos valdyme tiek tiesiogiai, tiek per demokratiškai išrinktus

savo atstovus;

9) valstybės parama asmenims saugant, atgaunant ir stiprinant jų sveikatą;

10) valstybės garantuojamas sveikatos priežiūros kaštų, kurie galėtų pabloginti gyvenimo kokybę, dalinis ar visiškas kompensavimas;

11) visų sveikatinimo veiklos subjektų vykdoma visapusiška pavojaus ir žalos asmens ir visuomenės sveikatai prevencija;

12) valstybės vykdomas sveikatai naudingų ūkinių pastangų ir iniciatyvos skatinimas.

Jeigu šio įstatymo 1 straipsnyje nurodyti santykiai įstatymų nėra sureguliuoti ir jiems negalima pritaikyti teisės normų, reguliuojančių panašius santykius, nuostatų, tai sprendžiant kilusius ginčus taikomi šio straipsnio pirmoje dalyje išvardyti principai.

II SKYRIUS. LIETUVOS NACIONALINĖ SVEIKATOS SISTEMA

7 straipsnis. Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos sudarymo pagrindai

Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos sudarymo pagrindai yra:

1) socialinio teisumo sveikatinimo veikloje užtikrinimas;

2) visų sveikatinimo veiklos išteklių integravimas į vieningą sistemą, jų planavimas ir naudojimas atsižvelgiant į nacionalinius sveikatinimo veiklos prioritetus;

3) asmens sveikatos priežiūros bei visuomenės sveikatos priežiūros integravimas į vieningą sistemą;

4) socialinės rinkos ekonomikos elementų sveikatinimo veikloje, nepažeidžiant nacionalinių sveikatinimo veiklos prioritetų, diegimas;

5) Lietuvos sveikatos programos, sveikatos sistemos reformos programų įgyvendinimo užtikrinimas;

6) sveikatinimo veiklos tarpžinybinio koordinavimo užtikrinimas;

7) visuomenės dalyvavimo sveikatinimo veiklos valdyme užtikrinimas.

8 straipsnis. Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos struktūra

Lietuvos nacionalinę sveikatos sistemą (toliau šiame įstatyme - LNSS) sudaro:

1) LNSS vykdomieji subjektai;

2) LNSS valdymo subjektai.

3) LNSS ištekliai;

4) LNSS veikla ir teikiamos paslaugos bei patarnavimai;

9 straipsnis. LNSS vykdomieji subjektai

LNSS vykdomieji subjektai yra:

1) valstybinės ir savivaldybių asmens ir (ar) visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos;

2) įmonės, akredituotos nustatytų rūšių sveikatinimo veiklai bei sudariusios šio įstatymo nustatytas sveikatinimo veiklos sutartis su LNSS veiklos, paslaugų ir patarnavimų užsakovais.

10 straipsnis. LNSS valdymo subjektai

LNSS valdymo subjektai yra:

1) LNSS veiklos valstybinio valdymo subjektai;
2) vietos savivaldybės ir jų institucijos;
3) LNSS veiklos koordinavimo institucijos;
4) LNSS specialieji valdymo subjektai;
5) LNSS veiklos sąlygų kontrolės institucijos.

LNSS valdymo subjektai pagal savo kompetenciją šio ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka prižiūri ir koordinuoja kitų sveikatinimo veiklos subjektų, nepriklausančių LNSS sistemai, sveikatinimo veiklą.

11 straipsnis. LNSS ištekliai

LNSS ištekliai yra:
1) žemė, priklausanti viešosios nuosavybės teise valstybei ar savivaldybėms, skirta rekreaciniams poreikiams bei kurortų organizavimui;
2) gamtos ištekliai (mineralinis vanduo, gydomasis purvas ir kt.), skirti LNSS vykdomai medicininei reabilitacijai laiduoti;
3) materialiniai ištekliai, skirti LNSS valdymui laiduoti;
4) LNSS vykdomųjų ir valdymo subjektų turtas;
5) valstybės ir savivaldybių finansiniai biudžeto ištekliai, skirti LNSS veiklai laiduoti;
6) privalomojo sveikatos draudimo lėšos;
7) bet koks kitas turtas, įstatymais priskiriamas LNSS veiklai laiduoti;
8) valstybinių ir savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, valstybinių įmonių, akredituotų asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrai, farmacinei veiklai, specialistai ir kiti darbuotojai;
9) asmens ir visuomenės sveikatos informacijos duomenų bankai.

LNSS išteklius reglamentuoja šis ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

Į valstybines ar savivaldybių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigas negali būti nukreiptas turto išieškojimas.

12 straipsnis. LNSS veikla ir teikiamos paslaugos bei patarnavimai

LNSS veiklai ir teikiamoms paslaugoms bei patarnavimams priskiriami:
1) asmens sveikatos priežiūra;
2) visuomenės sveikatos priežiūra;
3) farmacinė veikla;
4) šio įstatymo I dalies IV skyriuje numatytos mokamos paslaugos bei patarnavimai.

13 straipsnis. LNSS veiklos organizavimo lygiai

LNSS veiklos organizavimo lygiai yra:
1) pirminis (toliau šiame įstatyme - pirminė sveikatinimo veikla);
2) antrinis (toliau šiame įstatyme - antrinė sveikatinimo veikla);
3) tretinis (toliau šiame įstatyme - tretinė sveikatinimo veikla).

Pirminė sveikatinimo veikla apima savivaldybių teritorijos administracinius vienetus. Ją vykdo savivaldybėms pavaldūs LNSS subjektai. Šį darbą sutartiniais pagrindais pagal savo kompetenciją gali atlikti ir kiti LNSS veiklos organizavimo lygiams priklausantys LNSS vykdomieji subjektai.

Antrinė sveikatinimo veikla apima aukštesniuosius administracinius vienetus. Ją vykdo aukštesniųjų administracinių vienetų LNSS subjektai. Šį darbą sutartiniais pagrindais pagal savo kompetenciją gali atlikti ir tretinio LNSS veiklos organizavimo lygio LNSS vykdomieji subjektai.

Tretinę sveikatinimo veiklą pagal savo kompetenciją vykdo universitetinės, akademinės klinikos bei kiti medicinos pagalbos centrai, teikiantys specializuotą bei labai specializuotą medicinos pagalbą asmenims neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą. Šie LNSS vykdomieji subjektai sutartiniais pagrindais pagal savo kompetenciją gali vykdyti pirminę ir antrinę sveikatinimo veiklą.

Pirminės sveikatinimo veiklos įgyvendinimo tvarką ir sąlygas nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Pirminės, antrinės ir tretinės sveikatinimo veiklos rūšių bei jas įgyvendinančių LNSS vykdomųjų sveikatinimo veiklos subjektų nomenklatūrą, jų kompetenciją, antrinės ir tretinės sveikatinimo veiklos įgyvendinimo tvarką ir sąlygas nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

14 straipsnis. LNSS vykdomųjų subjektų sveikatinimo veiklos išimtinės teisės

Tik LNSS vykdomieji subjektai turi teisę atlikti ir vykdyti:

1) valstybės ar savivaldybių remiamą (nemokamą) asmens sveikatos priežiūrą;

2) medicininę ir socialinę ekspertizę, teisės medicinos ekspertizę, teisės psichiatrijos ir teisės narkologijos ekspertizę bei patologoanatominę ekspertizę;

3) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto sąrašo visuomenės sveikatos priežiūros priemones;

4) valstybinį visuomenės sveikatos monitoringą ir valstybinę visuomenės sveikatos ekspertizę.

15 straipsnis. LNSS veiklos ir teikiamų paslaugų bei patarnaviumų užsakovai

LNSS veiklos ir teikiamų paslaugų bei patarnavimų pagrindiniai užsakovai yra Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir jos įstaigos, vietos savivaldybės, Valstybinė ir teritorinės ligonių kasos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

LNSS veiklos ir teikiamų paslaugų bei patarnavimų užsakymų, kuriuos gali nustatyti atitinkami LNSS veiklos užsakovai, ribas reglamentuoja įstatymai, kiti teisės aktai.

III SKYRIUS. SVEIKATINIMO VEIKLOS LYGIAI

I SKIRSNIS. PRIVALOMASIS SVEIKATINIMO VEIKLOS LYGIS

16 straipsnis. Privalomojo sveikatinimo veiklos lygio rodikliai

Privalomasis sveikatinimo veiklos lygis nustato valstybės ar savivaldybių remiamus sveikatinimo veiklos mastus, sveikatinimo veiklos būtinąsias sąlygas, priemonių ir institucijų, būtinų išsaugoti ar palaikyti jau pasiektą gyventojų sveikatos lygį, nomenklatūrą.

Privalomąjį sveikatinimo veiklos lygį apibrėžia:

1) Sveikatos ministerijos patvirtinti ligų diagnostikos būtinųjų priemonių sąrašai;

2) Sveikatos ministerijos patvirtintas būtinasis vaistų ir kitų medicininės paskirties gaminių asortimentas;

3) valstybės ir savivaldybių remiamos (nemokamos) asmens

sveikatos priežiūros priemonių nomenklatūra;

4) valstybinių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų ir tarnybų, vaistinių nomenklatūra pagal jų pobūdį;

5) būtinųjų visuomenės sveikatos priežiūros priemonių nomenklatūra;

6) nustatytos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros būtinosios sąlygos;

7) privalomosios valstybinės ir savivaldybių sveikatos programos;

8) šio įstatymo nustatytas bazinis sveikatinimo veiklos, kurią vykdo Lietuvos nacionalinė sveikatos sistema, finansavimo iš valstybės, savivaldybių biudžetų bei privalomojo sveikatos draudimo lėšų, dydis.

Privalomasis sveikatinimo veiklos lygis nustatomas atsižvelgiant į gyventojų demografinius, sveikatos ir aplinkos kokybės rodiklius bei jų kitimo tendencijas.

Privalomojo sveikatinimo veiklos lygį, išskyrus šio straipsnio antrosios dalies 1,2 punktuose nurodytus bei asmens sveikatos priežiūros priimtinumo ir tinkamumo rodiklius, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal bendrą Sveikatos ministerijos ir Nacionalinės sveikatos tarybos teikimą.

17 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių remiamos (nemokamos) asmens sveikatos priežiūros struktūra

Valstybės ir savivaldybių remiama (nemokama) asmens sveikatos priežiūra apima:

1) prevencinę medicinos pagalbą;

2) atstatomąją medicinos pagalbą;

3) medicininę reabilitaciją;

4) slaugą;

5) socialines paslaugas ir socialinę globą medicinos pagalboje;

6) paslaugas, šio įstatymo nustatyta tvarka priskiriamas medicinos pagalbai.

18 straipsnis. Valstybės remiama (nemokama) asmens sveikatos priežiūra

Valstybės remiamai (nemokamai) asmens sveikatos priežiūrai priskiriama:

1) būtinoji medicinos pagalba antriniame ir tretiniame sveikatinimo veiklos lygiuose;

2) karių, kariūnų ir teisėtvarkos bei teisėsaugos pareigūnų, savanorių asmens sveikatos priežiūra;

3) asmenų, sulaikytų policijos, esančių kardomojo kalinimo vietose, nuteistųjų asmens sveikatos priežiūra (išskyrus medicininę reabilitaciją sanatorinio bei kurortinio tipo įstaigose);

4) asmenų, nukentėjusių dėl teisės pažeidimų, jeigu jie teisės aktų nustatyta tvarka yra liudytojai baudžiamosiose bylose, asmens sveikatos priežiūra;

5) asmens sveikatos priežiūra pagal įstatymo nustatytą valstybės tarnautojų kategorijų sąrašą;

6) asmenų, sergančių be pertraukos ilgiau kaip 4 mėnesius, asmens sveikatos priežiūra;

7) dantų, galūnių, sanarių, kitų organų protezavimas asmenims, sergantiems ligomis, kurių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė;

8) asmens sveikatos priežiūra asmenų, susirgusių tuberkulioze, lytiniu keliu plintančiomis ligomis, AIDS, Lietuvos

Respublikos Vyriausybės nustatyto sąrašo infekcinėmis bei endokrininėmis ligomis, taip pat psichikos ligomis, onkologinėmis ligomis, priklausomybės nuo alkoholio sindromu, narkomanijomis, toksikomanijomis;

9) kraujo donorystė, hemodializė, organų ir audinių transplantavimas.

Valstybės remiamos asmens sveikatos priežiūros mastus (asmens sveikatos priežiūros rūšis bei jų priemonių nomenklatūrą), išskyrus šio straipsnio pirmosios dalies 5 punkte nurodytą atvejį, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal bendrą Sveikatos ministerijos ir Nacionalinės sveikatos tarybos teikimą.

19 straipsnis. Savivaldybių remiama (nemokama) asmens sveikatos priežiūra

Savivaldybių remiamai (nemokamai) asmens sveikatos priežiūrai priskiriama:

1) pirminio sveikatinimo veiklos lygio būtinoji medicinos pagalba;

2) nėščiųjų asmens sveikatos priežiūra;

3) motinų asmens sveikatos priežiūra iki vaikui sukaks vieneri metai;

4) bedarbių nedarbingų šeimos narių asmens sveikatos priežiūra;

5) asmenų iki 16 metų asmens sveikatos priežiūra;

6) asmenų, kurių pajamos yra mažesnės negu valstybės remiamų pajamų lygis, našlaičių iki 18 metų asmens sveikatos priežiūra;

7) I grupės invalidų asmens sveikatos priežiūra;

8) nustatytų kategorijų asmenų dantų protezavimas.

Savivaldybės remiamos asmens sveikatos priežiūros mastus (asmens sveikatos priežiūros rūšis bei jų priemonių nomenklatūrą) nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal bendrą Sveikatos ministerijos ir Nacionalinės sveikatos tarybos teikimą.

Savivaldybės turi teisę esant galimybei pagal bendrą miesto, rajono savivaldybės gydytojo ir bendruomenės sveikatos tarybos teikimą nustatyti papildomus, palyginti su tais, kuriuos nustatė Lietuvos Respublikos Vyriausybė, savivaldybių remiamos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros mastus.

20 straipsnis. Sveikatinimo veiklos būtinosios sąlygos

Sveikatinimo veiklos Lietuvos Respublikoje būtinosios sąlygos yra:

1) akreditavimas asmens, visuomenės sveikatos priežiūros ar farmacijos veiklai;

2) asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros prieinamumas, priimtinumas ir tinkamumas.

Sveikatinimo veikla apima tik Lietuvos valstybės teritoriją, jeigu ko kita nenustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

Akreditavimo asmens, visuomenės sveikatos priežiūrai ar farmacijos veiklai tvarką ir sąlygas nustato šis įstatymas ir kiti teisės aktai.

Asmens sveikatos priežiūros prieinamumo rodiklius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal bendrą Sveikatos ministerijos ir Nacionalinės sveikatos tarybos teikimą. Asmens sveikatos priežiūros priimtinumo reikalavimus nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Asmens sveikatos priežiūros tinkamumo reikalavimus bei normas reglamentuoja standartizacijos norminiai dokumentai,

kuriuos rengia universitetinės, akademinės klinikos ir centrai. Visuomenės sveikatos priežiūros tinkamumo reikalavimus reglamentuojančius standartizacijos norminius dokumentus pagal savo kompetenciją rengia Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos ministerijos, sveikatinimo veiklos sąlygų kontrolės institucijos prie kitų Vyriausybės įstaigų. Šiuos norminius dokumentus pagal savo kompetenciją tvirtina Sveikatos ministerija ar Lietuvos standartizacijos tarnyba prie Ekonomikos ministerijos.

Sveikatinimo veiklos būtinąsias sąlygas turi užtikrinti visi sveikatinimo veiklos subjektai. Sveikatinimo veiklos subjektai, neužtikrinantys nustatytų sveikatinimo veiklos būtinųjų sąlygų, atsako pagal įstatymus.

II SKIRSNIS. SUTARTINIS SVEIKATINIMO VEIKLOS LYGIS

21 straipsnis. Sutartinio sveikatinimo veiklos lygio nustatymo sąlygos

Sutartiniam sveikatinimo veiklos lygiui priskiriama privalomajam sveikatinimo veiklos lygiui nepriklausanti sveikatinimo veikla.

Sutartinio sveikatinimo veiklos lygio mastai ir sąlygos yra nustatomi šio įstatymo numatytomis sveikatinimo veiklos sutartimis. Šiose sutartyse šalių nustatyti sutartinio sveikatinimo veiklos lygio mastai ir sąlygos neturi pabloginti privalomojo sveikatinimo veiklos lygio.

22 straipsnis. Sveikatinimo veiklos sutartis ir jos sudarymo tvarka

Sveikatinimo veiklos sutartis - tai sveikatinimo veiklos subjekto ar subjektų (sveikatinimo veiklos sutarties vykdytojo ar vykdytojų), turinčių teisę verstis sveikatinimo veikla ar ją vykdyti, ir sveikatinimo veiklos užsakovo ar užsakovų susitarimas, kuriuo sveikatinimo veiklos subjektas (subjektai) įsipareigoja vykdyti tam tikro masto ir rūšių sveikatinimo veiklą, teikti šios srities paslaugas ir patarnavimus, o sveikatinimo veiklos užsakovas (užsakovai) įsipareigoja mokėti už atliktą darbą ir suteiktas paslaugas ir patarnavimus.

23 straipsnis. Sveikatinimo veiklos sutarčių šalys

Sveikatinimo veiklos sutarčių šalimis gali būti Vyriausybės įstaigos, vietos savivaldybių valdymo organai, sveikatos draudimo įstaigos, įmonės, įstaigos, organizacijos, fiziniai ir juridiniai asmenys iš vienos pusės, juridiniai asmenys, įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso, akredituoti sveikatinimo veiklai - iš kitos pusės.

24 straipsnis. Sveikatinimo veiklos sutarties sudarymas

Sveikatinimo veiklos sutartis paprastai turi būti sudaroma raštu. Ji laikoma sudaryta, jei sutarties šalys susitaria dėl esminių sveikatinimo veiklos sutarties sąlygų.

25 straipsnis. Sveikatinimo veiklos sutarties struktūra, turinys ir jos galiojimas

Sveikatinimo veiklos sutarčių šalys nustato sutarčių struktūrą, skyrius bei priedus.

Sveikatinimo veiklos sutarties turinys yra jos šalių sulygtos sutarties sąlygos, apibrėžiančios šalių teises ir pareigas, jų vykdymo tvarką ir šalių atsakomybę, šio įstatymo nustatytos esminės sveikatinimo veiklos sutarčių sąlygos.

Sutarties šalys negali nustatyti sutartyje tokių sveikatinimo veiklos sąlygų, kurios pablogintų sveikatinimo veiklos sąlygas palyginti su tomis, kurios nustatytos šio įstatymo, kitų įstatymų bei teisės aktų. Kilus ginčui dėl sveikatinimo veiklos sutarties sąlygų taikymo, jį sprendžia teismas.

Sveikatinimo veiklos sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo. Sutarties galiojimo terminai nustatomi šalių susitarimu.

26 straipsnis. Esminės sveikatinimo veiklos sutarties sąlygos

Kiekvienoje sveikatinimo veiklos sutartyje jos šalys privalo sulygti dėl esminių sąlygų:

1) sveikatinimo veiklos rūšių, šios veiklos masto ir įgyvendinimo terminų;

2) sveikatinimo veiklos įkainių ir šalių sutarto sveikatinimo veiklos masto finansavimo bei paprastųjų, nepaprastųjų, papildomųjų išlaidų kompensavimo tvarkos;

3) ligonių, vaistų ir vaistinių medžiagų transportavimo išlaidų kompensavimo tvarkos;

4) užsiėmimo privačia sveikatinimo veikla rezervuojamos laiko dalies;

5) sveikatinimo veiklos sutarties pakeitimo, papildymo ir nutraukimo tvarkos;

6) sutarčių šalių nustatytos papildomos, palyginti su šiuo įstatymu, materialinės atsakomybės už sutarčių įsipareigojimų netinkamą vykdymą ir jų vienašališką nutraukimą;

7) sutarčių įsipareigojimų vykdymo ir jų kontrolės tvarkos bei terminų.

Šio straipsnio pirmosios dalies 4 punktas taikomas tik privatiems sveikatinimo veiklos subjektams, sudariusiems sutartį su LNSS užsakovais dėl privalomojo sveikatinimo veiklos lygio darbų atlikimo.

27 straipsnis. Sveikatinimo veiklos sutarčių vykdymo kontrolė

Sveikatinimo veiklos sutarties įsipareigojimų kontrolę vykdo sutartį sudariusios šalys.

Sveikatinimo veiklos sutarties šalių atstovų atsiskaitymo už sutarties įsipareigojimų vykdymą tvarka ir terminai nustatomi sutartyje.

28 straipsnis. Atsakomybė už sveikatinimo veiklos sutarčių nevykdymą ar jos vienašališką nutraukimą

Už sveikatinimo veiklos sutarčių vykdymą atsakingos abi jas sudariusios šalys.

Sveikatinimo veiklos sutarties vienašališko nutraukimo pagrindus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.

Jei sveikatinimo veiklos sutarties įsipareigojimai neįvykdomi ar ji vienašališkai nutraukiama dėl sveikatinimo veiklos subjekto (sveikatinimo veiklos sutarties vykdytojo) kaltės, sveikatinimo veiklos užsakovo patirti nuostoliai kompensuojami iš sveikatinimo veiklos subjekto (sveikatinimo veiklos sutarties vykdytojo) lėšų. Jeigu sveikatinimo veiklos

sutarties įsipareigojimai neįvykdomi ar ji vienašališkai nutraukiama dėl sveikatinimo veiklos užsakovo kaltės, sveikatinimo veiklos subjekto (sveikatinimo veiklos sutarties vykdytojo) patirti nuostoliai kompensuojami iš sveikatinimo veiklos užsakovo lėšų.

IV SKYRIUS. VALSTYBINIŲ IR SAVIVALDYBIŲ ASMENS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ, FARMACINĖS VEIKLOS SUBJEKTŲ TEIKIAMOS MOKAMOS PASLAUGOS IR PATARNAVIMAI SVEIKATINIMO VEIKLOJE

29 straipsnis. Mokamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir patarnavimai

Mokamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos ir patarnavimai yra:

1) asmens sveikatos priežiūros priemonės, įtrauktos į Sveikatos ministerijos ir Nacionalinės sveikatos tarybos sudarytą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą sąrašą;

2) Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo paslaugos (patalynė, ligoninės rūbai, telefonas, televizorius ir kt.), teikiamos stacionarinėse asmens sveikatos priežiūros įstaigose;

3) asmenų siuntimas nustatyta tvarka į užsienio šalių sveikatos priežiūros įstaigas;

4) analogiškų pagal savo veikimo efektyvumą, tačiau brangesnių vaistų teikimas stacionarinėse medicinos pagalbos įstaigose;

5) Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo paslaugos, teikiamos asmens sveikatos priežiūros įstaigose ligoniui mirus.

Mokamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų ir patarnavimų teikimo tvarką, tarifus, mokėjimo ir jo lengvatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šiuo įstatymu, Valstybinio socialinio draudimo įstatymu ir kitais įstatymais.

30 straipsnis. Mokamos farmacinės veiklos paslaugos ir patarnavimai

Mokamos farmacinės veiklos paslaugos ir patarnavimai yra:

1) vaistų registravimas;

2) vaistų kokybės tyrimas juridinių ir fizinių asmenų užsakymu;

3) vaistų, išskyrus nustatyto sąrašo narkotinio ir psichotropinio veikimo vaistus, realizavimas vaistinėse gyventojams be recepto;

4) užsakymų ekstemporalių, išskyrus nustatyto sąrašo narkotinio ir psichotropinio veikimo vaistus, vaistų gamybai priėmimas telefonu iš medicinos pagalbos įstaigų ir fizinių asmenų, akredituotų asmens sveikatos priežiūrai;

5) vaistų pristatymas jų užsakovui;

6) kiti patarnavimai.

Mokamų farmacinės veiklos paslaugų ir patarnavimų teikimo tvarką, tarifus, mokėjimo ir jo lengvatų taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais.

31 straipsnis. Mokamos visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos ir patarnavimai

Mokamos visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos ir patarnavimai yra:

1) Lietuvos Respublikos sveikatos ministerijos nustatytų profesijų, darbų ir gamybų šakų ar barų darbuotojų sveikatos mokymas;

2) visuomenės sveikatos monitoringas, visuomenės sveikatos ekspertizė, atliekami suinteresuotų juridinių ir fizinių asmenų užsakymu;

3) suaugusiųjų profilaktiniai skiepijimai, išskyrus skiepijimus, atliekamus pavojingų infekcijų židiniuose bei gydymo tikslams;

4) patalpų ir teritorijų dezinfekcija, dezinsekcija, deratizacija, išskyrus darbus, atliekamus ypatingai pavojingų ir pavojingų infekcijų židiniuose;

5) standartizacijos norminių dokumentų ir kitų spaudinių visuomenės sveikatos priežiūros klausimais leidyba ir platinimas;

6) sveikatos programų kūrimas suinteresuotų juridinių ir fizinių asmenų užsakymu;

7) kitos visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos ir patarnavimai.

Mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų ir patarnavimų teikimo tvarką, tarifus, mokėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais.

II DALIS
SVEIKATINIMO VEIKLA
I SKYRIUS. UŽSIĖMIMAS SVEIKATINIMO VEIKLA

32 straipsnis. Teisė užsiimti sveikatinimo veikla Lietuvos Respublikoje

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūra užsiimti arba jos priemones skirti turi teisę asmenys, įgiję išsilavinimą ir specialų pasiruošimą šiuos specialistus rengiančiose įstaigose, kurioms Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra pripažinusi teisę išduoti dokumentus, patvirtinančius atitinkamą asmens sveikatos ar visuomenės sveikatos priežiūros specialisto kvalifikaciją, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka akredituoti asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrai ir turintys licenciją užsiimti šių rūšių veikla Lietuvos Respublikoje.

Asmenų akreditavimo kitų rūšių sveikatinimo veiklai sąlygas ir tvarką nustato šis ir kiti įstatymai.

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos Sveikatos ministerijos nustatyta tvarka gali būti teikiamos ir užsienio šalių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros specialistų tik labdaros ar specialistų mokymo tikslams, jeigu ko kita nenustato Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

Valstybinių ar savivaldybių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų specialistai, gavę nustatyta tvarka licenciją privačiai praktikai, turi teisę praktikuoti privačiai tik už šių įstaigų ribų.

Asmenų, įgijusių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros išsilavinimą, tačiau neturinčių specialaus pasiruošimo, kvalifikaciją bei jos pripažinimo tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Teisė užsiimti sveikatinimo veikla gali būti atimta tik įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka.

33 straipsnis. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų profesinės pareigos, teisės, jų profesinis tobulinimasis ir atsakomybė

Pagrindines profesines asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pareigas, teises, Hipokrato priesaikos turinį ir jos priėmimo sąlygas bei tvarką, jų praktikos ribojimo tvarką, atsakomybę už žalą sveikatai, padarytą vykdant sveikatos priežiūrą, nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

34 straipsnis. Sveikatos priežiūros specialistų pareiga saugoti asmens sveikatos (medicininę) paslaptį

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros specialistams draudžiama pažeisti asmens sveikatos informacijos, kurią jie sužinojo eidami profesines pareigas, konfidencialumą. Medicinos etikos reikalavimus asmens sveikatos informacijos konfidencialumui saugoti nustato Sveikatos ministerija.

35 straipsnis. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų pareiga informuoti apie užkrečiamųjų ligų atvejus

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, įtarę ar nustatę asmenis sergant Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo infekcinėmis ligomis ar esant šių ligų sukėlėjų nešiotojais, privalo nustatyta tvarka informuoti apie tai Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą. Informacijos apie infekcines ligas teikimo tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Jeigu asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų specialistai, išaiškinę ar įtarę asmenis sergant Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo infekcinėmis ligomis ar esant šių ligų nešiotojais, nustatytu laiku ir tvarka neinformuoja Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos apie šiuos asmenis, tai jiems taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

II SKYRIUS. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

I SKIRSNIS. PREVENCINĖ MEDICINOS PAGALBA

36 straipsnis. Informacinės paslaugos ligų profilaktikos klausimais

Informacines paslaugas ligų profilaktikos klausimais privalo teikti visi asmens sveikatos priežiūros subjektai. Šių paslaugų teikimo sąlygas ir tvarką nustato Sveikatos ministerija.

37 straipsnis. Atrankiniai asmenų sveikatos patikrinimai

Atrankiniai asmenų sveikatos tyrimai atliekami Sveikatos ministerijos sprendimu ir jos nustatyta tvarka.

Respondentų visumą, kuriems atliekami atrankiniai sveikatos patikrinimai, ir statistinės informacijos surinkimo, kaupimo ir apdorojimo būdus nustato sveikatos informacinės tarnybos.

38 straipsnis. Užkrečiamųjų ligų imunoprofilaktika ir chemioprofilaktika

Asmens sveikatos priežiūros subjektų, kurie privalo vykdyti užkrečiamųjų ligų imunoprofilaktiką bei chemioprofilaktiką, nomenklatūrą ir šių ligų imunoprofilaktikos bei chemioprofilaktikos turinį, sąlygas bei tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Užkrečiamųjų ligų imunoprofilaktikos ar chemioprofilaktikos

priemones priverstinai taikyti asmenims galima tik įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka, jeigu kyla reali grėsmė, kad jie gali susirgti ypatingai pavojingomis ar pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis.

Medicinos specialistai, pažeidę šio straipsnio reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

39 straipsnis. Profilaktiniai patikrinimai

Nustatytų profesijų darbuotojai bei asmenys, dirbantys nustatytuose darbuose ir gamybos šakose bei baruose, prieš užsiimdami profesine veikla ir jos metu privalo pasitikrinti sveikatą. Šių profesijų, darbų ir gamybų šakų bei barų sąrašą bei asmenų sveikatos tikrinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Privalomai tikrinama Sveikatos ministerijos nustatytų profesijų, darbų ir gamybos šakų ar barų darbuotojų, asmenų, bendravusių su ligoniais, susirgusiais Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo infekcinėmis ligomis, sveikata.

Medicinos pagalbos įstaigos privalo per nustatytą laiką tikrinti sveikatą:

1) nėščiųjų, vaikų iki 16 metų;

2) motinų, iki vaikui sukaks vieneri metai;

3) asmenų, bendravusių su ligoniais, susirgusiais Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo užkrečiamosiomis ligomis.

Nustatytų profesijų, gamybos šakų bei barų darbuotojai, kiti asmenys, bendravę su ligoniais, susirgusiais Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo užkrečiamosiomis ligomis, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis turi būti izoliuojami ir per nustatytą laiką stebima jų sveikatos būklė. Šiems asmenims, jų artimiesiems ar jų atstovams nesutikus su gydytojo sprendimu dėl izoliacijos ir sveikatos būklės stebėjimo, tie asmenys įstatymų nustatyta tvarka turi būti priverstinai izoliuojami ir priverstinai stebima jų sveikatos būklė. Policija sveikatos priežiūros įstaigų teikimu privalo padėti tokius asmenis priverstinai izoliuoti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų profesijų, darbuose ir gamybos šakose ar baruose dirbantys darbuotojai, taip pat Sveikatos ministerijos nustatytų profesijų, darbų ir gamybos šakų ar barų dirbantieji, bendravę su ligoniais, susirgusiais Sveikatos ministerijos nustatyto sąrašo infekcinėmis ligomis, atsisakę nustatytu laiku pasitikrinti sveikatą, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

II SKIRSNIS. ATSTATOMOJI MEDICINOS PAGALBA

40 straipsnis. Būtinoji medicinos pagalba

Būtinajai medicinos pagalbai priskiriama:

1) pirmoji medicinos pagalba;

2) institucinė (nestacionarinė ar stacionarinė) skubi medicinos pagalba.

Asmenims, kuriems dėl nelaimingo atsitikimo, avarijų, ekologinių ir gaivalinių nelaimių arba dėl ūmaus susirgimo gelbstint gyvybę yra būtina medicinos pagalba, pirmąją medicinos pagalbą privalo neatidėliotinai suteikti medicinos ar farmacijos specialistai, buvę kartu su nukentėjusiais ar ligoniais nelaimingų atsitikimų ar ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo vietose.

Nestacionarinę skubią medicinos pagalbą nukentėjusiems ar staigiai susirgusiems privalo teikti:

1) skubios medicinos pagalbos mobilios tarnybos;

2) nukentėjusiam ar ūmiai susirgusiam - artimiausia asmens sveikatos priežiūros įstaiga.

Stacionarinę skubią medicinos pagalbą teikia stacionarinės specializuotos medicinos pagalbos įstaigos ar medicinos pagalbos įstaigų specializuoti skyriai šiai pagalbai teikti.

Jeigu asmens gyvybei gresia realus pavojus, stacionarinė skubi medicinos pagalba gali būti suteikta ir be to asmens sutikimo, ne mažiau kaip dviejų gydytojų konsiliumui nutarus, informavus ligonį, jo šeimos narius ar jo atstovą, o jeigu nukentėjęs ar ūmiai susirgęs yra nepilnametis, - jo tėvus, globėjus apie suteiktą medicinos pagalbą.

Būtinosios medicinos pagalbos turinį, jos teikimo pagrindus, sąlygas ir tvarką, asmens sveikatos priežiūros įstaigų, medicinos ir farmacijos specialistų kompetenciją būtinosios medicinos pagalbos teikimo klausimais nustato Sveikatos ministerija. Skubios medicinos pagalbos mobilių tarnybų struktūrą, steigimo ir finansavimo tvarką, kompetenciją nustato Sveikatos ministerija, neviršydama skirtų lėšų.

Asmenims, kurie šio įstatymo ir kitų teisės aktų yra įpareigoti teikti būtinąją medicinos pagalbą, savo neveikimu ar veikimu padidinusiems nukentėjusių ar staigiai susirgusių asmenų sveikatos pakenkimą, taikoma įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė.

41 straipsnis. Diagnostikos ir gydymo priemonių taikymas

Ligų diagnostikos priemonių, taikomų Lietuvos Respublikos medicinos pagalbos įstaigose, mastai turi būti ne mažesni už tuos, kurie yra nustatyti ligų diagnostikos būtinųjų priemonių sąrašuose.

Medicinos pagalbos specialistai turi teisę pasirinkti šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka aprobuotas gydymo technologijas. Gydymo technologijų taikymo tvarką nustato sveikatos priežiūros standartizacijos norminiai dokumentai.

Vaistai yra priskiriami diagnostikos bei gydymo priemonėms, jeigu:

1) juos skiria gydytojas ar kitas asmuo, turintis teisę juos skirti;

2) jie yra nustatyta tvarka įregistruoti Lietuvos Respublikoje.

Medicinos specialistas gali panaudoti naujus, moksliškai pagrįstus, bet dar neįregistruotus nustatyta tvarka vaistus, profilaktikos, diagnostikos ir gydymo metodus, medicininę aparatūrą ir instrumentus tik stengdamasis ligonį išgydyti, išgelbėti ar pratęsti jo gyvybę. Šiuo atveju jis privalo gauti ligonio, o jeigu ligonis nesąmoningos būsenos arba nepilnametis - jo tėvų, artimųjų, globėjų ar jo atstovo, taip pat medicinos pagalbos įstaigos medicinos etikos komisijos sutikimą dėl tokių asmens sveikatos priežiūros technologijų naudojimo. Toks sutikimas turi būti patvirtintas raštiškai. Kai ligonis yra nesąmoningos būsenos ir kai nėra jokių žinių apie jo artimuosius, tėvus, globėjus ar jo atstovą, šios technologijos gali būti taikomos tik raštiškai pritarus ne mažiau kaip dviejų atitinkamos specialybės gydytojų konsiliumui bei medicinos pagalbos įstaigos medicinos etikos komisijai.

Priverstinės hospitalizacijos, priverstinės diagnostikos bei priverstinio gydymo priemonių taikymas asmenims galimi tik įstatymų nustatytais pagrindais ir tvarka, esant realiai grėsmei, kad šie asmenys veiksmais ar dėl savo sveikatos būklės gali padaryti esminę žalą savo sveikatai, gyvybei arba aplinkinių as-

menų sveikatai, gyvybei. Medicinos specialistai, pažeidę šiuos reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Žmogaus kraujo ir jo produktų transfuzija

Žmogaus kraujas transfuzijai ar kraujo produktų gamybai gali būti paimtas iš donoro tik šio laisva valia ir sutikimu.

Žmogaus kraują ir jo produktus pagal sudarytas su užsienio šalių juridiniais asmenimis sutartis įvežti į Lietuvos Respubliką donorystės tikslui ir išvežti iš jos turi teisę tik akredituoti šiai veiklai asmens sveikatos priežiūros subjektai.

Žmogaus kraujo ir jo produktų įvežimo į Lietuvos Respubliką ir išvežimo iš jos sąlygas bei tvarką, Lietuvos Respublikos bei užsienio šalių piliečiams leidžiamo įvežti į Lietuvos Respubliką donorų kraujo ar jo produktų kiekį, skirtą asmeniškai naudoti gydymui, žmonių kraujo ir jo kraujo produktų, naudojamų transfuzijai, tyrimo dėl jo nekenksmingumo sveikatai, sąlygas ir tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Žmogaus kraujo paėmimo donorystės tikslui, kraujo produktų gamybos, žmogaus kraujo ir jo produktų transfuzijos, organų ar audinių, paimamų iš jo kūno, panaudojimo transplantacijai, medicinos mokslo tyrimams, diagnostikai, gydymui sąlygas bei tvarką, kraujo, audinių ir (ar) organų donorų teises nustato įstatymai.

Asmenys, pažeidę šio straipsnio reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

43 straipsnis. Žmogaus kūno audinių ir organų transplantacija

Žmogaus kūno audiniai ir (ar) organai negali būti komercinių sandorių objektais ir turi būti naudojami tik transplantavimui ar biomedicininių tyrimų tikslams. Žmogaus kūno audinių ir (ar) organų pardavimas ar pirkimas, tokios veiklos reklama užtraukia įstatymų nustatytą atsakomybę.

Žmogaus kūno audinių ar organų, paimamų iš jo kūno, panaudojimo transplantavimui, medicinos mokslo tyrimams, diagnostikai, gydymui sąlygas bei tvarką, audinių ir (ar) organų donorų teises nustato įstatymai.

III SKIRSNIS. MEDICININĖ REABILITACIJA, SLAUGA, SOCIALINĖS PASLAUGOS IR SOCIALINĖ GLOBA BEI PATARNAVIMAI, PRISKIRIAMI ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪRAI

44 straipsnis. Medicininė reabilitacija

Ligonių medicininės reabilitacijos medicinos pagalbos ir slaugos įstaigose, pacientų atrankos ir jų siuntimo į reabilitacines ligonines ir sanatorijas sąlygas ir tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Invalidų medicininės reabilitacijos organizavimo pagrindus nustato Invalidų socialinės integracijos įstatymas. Invalidų medicininės reabilitacijos sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Vietovių, tinkančių medicininės (ir socialinės) reabilitacijos organizavimui, pripažinimo kurortais tvarką ir jų organizavimo sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

45 straipsnis. Žmonių slauga

Žmonės slaugomi namuose, kur jie gyvena, medicinos pagalbos,

slaugos bei socialinės globos institucijose.

Negalios ištiktų asmenų, senų žmonių slaugos turinį, sąlygas, jos organizavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

46 straipsnis. Asmens medicinos pagalbos teikiamos socialinės paslaugos ir socialinė globa

Socialinių paslaugų teikimas ir socialinė globa asmens sveikatos priežiūroje organizuojama stengiantis sumažinti pacientų, asmenų, ištiktų negalios, senų žmonių psichoemocinės įtampos lygį, padėti jiems kovoti su stresais ir užtikrinti jų socialinį saugumą. Socialines paslaugas teikia ir socialinę globą tvarko medicinos pagalbos įstaigų socialiniai darbuotojai.

Socialinių paslaugų rūšis ir jų teikimo mastus, socialinės globos asmens sveikatos priežiūroje turinį, jos tvarką ir sąlygas nustato ir sveikatos priežiūros sistemos socialinių darbuotojų nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Socialinių darbuotojų rengimo ir jų kvalifikacijos kėlimo tvarką nustato Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

47 straipsnis. Paslaugos bei kiti patarnavimai, priskiriami medicinos pagalbai

Paslaugos bei kiti patarnavimai, priskiriami medicinos pagalbai, yra:

1) farmaciniai patarnavimai (recepto priėmimas ir jo patikrinimas, vaisto parinkimas pagal receptą ar ekvivalentinio veikimo vaistų parinkimas, žodinis ir raštiškas asmens informavimas apie vaisto vartojimo būdą, informacijos apie vaisto saugaus vartojimo sąlygas patikslinimas, vaistų, kuriems nereikia recepto, išdavimas savigydai, vaistų ar kitų medicininės paskirties priemonių paskyrimas atsižvelgiant į asmens nurodytas sveikatos būklės problemas ir vaistų išdavimo nustatytą tvarką, informacijos apie vaistų prieinamumą pateikimas);

2) ligonių transportavimo, protezavimo, ortopediniai, aprūpinimo kompensacine technika, gaminiais, produktais (įskaitant maisto produktus), naudojamais medicinos pagalboje, patarnavimai.

Šio straipsnio pirmoje dalyje numatytos paslaugos bei kiti patarnavimai priskiriami medicinos pagalbai, jeigu:

1) jie yra skiriami gydytojo ar kito asmens, turinčio teisę juos skirti;

2) jie yra įtraukti į skiriamų paslaugų bei patarnavimų sąrašą, sudarytą medicinos pagalbos subjekto ir jo veiklos užsakovo, Sveikatos ministerijos ar savivaldybių, kai šios paslaugos ir patarnavimai priklauso valstybės ar savivaldybių remiamai asmens sveikatos priežiūrai.

Medicinos pagalba neapima paslaugų ir produktų, skirtų kosmetiniams ar higieniniams tikslams, net jei jie taip pat būtų naudingi asmens sveikatai.

IV SKIRSNIS. ASMENS SVEIKATOS EKSPERTIZĖ

48 straipsnis. Asmens sveikatos potencialo ekspertizė

Asmens sveikatos potencialo ekspertizę atlieka sveikatos centrai. Šios ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarką nustato Sveikatos ministerija.

49 straipsnis. Medicininė darbingumo ekspertizė

Laikinojo asmens nedarbingumo ekspertizę atlieka medicinos pagalbos įstaigos gydytojas arba gydytojų komisija. Šios ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarką nustato Sveikatos ministerija.

50 straipsnis. Medicininė ir socialinė ekspertizė

Ilgalaikio arba pastovaus darbingumo netekimo atvejais medicininę ir socialinę ekspertizę atlieka valstybinių medicinos pagalbos įstaigų medicininės ir socialinės ekspertizės komisijos ir Valstybinės medicininės-socialinės ekspertizės komisijos. Šių komisijų nuostatų tvirtinimo tvarką ir kompetenciją reglamentuoja Invalidų socialinės integracijos įstatymas. Ilgalaikio arba pastovaus darbingumo netekimo medicininius ir socialinius kriterijus nustato Sveikatos ministerija kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

51 straipsnis. Teisės medicinos ekspertizė

Teisės medicinos ekspertizė daroma remiantis kvotos, tardymo organų ar prokuroro nutarimu, taip pat teismo nutartimi. Ekspertizę atlieka Valstybinė teisės medicinos tarnyba. Ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

52 straipsnis. Teisės psichiatrinė ir teisės narkologinė ekspertizė

Teisės psichiatrinė, teisės narkologinė ekspertizė daroma remiantis kvotos, tardymo organų ar prokuroro nutarimu, taip pat teismo nutartimi. Ekspertizes atlieka Valstybinė teisės psichiatrijos ir narkologijos tarnyba. Ekspertizės organizavimo ir atlikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

53 straipsnis. Patologoanatominė ekspertizė

Patologoanatominė ekspertizė atliekama asmeniui mirus. Lavono patologoanatominio tyrimo (autopsijos) sąlygas ir tvarką reglamentuoja įstatymai ir kiti teisės aktai.

III SKYRIUS. VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

54 straipsnis. Visuomenės sveikatos priežiūros visuotinumas

Vykdyti visuomenės sveikatos priežiūrą, kuria siekiama ugdyti sveikatą, užkirsti kelią vartojimui skirtų produktų, maisto, geriamojo vandens, gyvenamosios, darbo ir gamtinės aplinkos kokybės blogėjimui, užkirsti kelią ligoms ir traumoms, sumažinti sergamumą, yra visų fizinių ir juridinių asmenų pareiga. Juridiniai ir fiziniai asmenys, pažeidę šį reikalavimą, atsako šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka.

55 straipsnis. Visuomenės sveikatos ugdymas

Visuomenės sveikatos ugdymą sudaro:
1) sveikatos propaganda masinėse informacijos priemonėse;
2) sveikatos žinių populiarinimas;
3) sveikatos mokymas;
4) šeimos planavimo konsultavimas.
Sveikatos propagandą, remiančią sveikatos politikos

iniciatyvas, masinėse informacijos priemonėse organizuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar savivaldybės iš valstybės ar savivaldybių biudžeto lėšų. Sveikatos propagandos masinėse informacijos priemonėse sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Sveikatos žinios, kurios skatina gyventojų sveiką gyvenseną, populiarinamos, šeimos planavimas konsultuojamas pagal valstybines ir savivaldybių sveikatos programas.

Sveikatos mokymą sudaro savanoriško, privalomojo sveikatos mokymo ir kūno kultūros priemonių visuma.

Sveikatos ugdymo sąlygas ir tvarką reglamentuoja šis ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

56 straipsnis. Visuomenės sveikatos sauga

Visuomenės sveikatos saugos pagrindą sudaro pavojaus ir žalos sveikatai ribojimo priemonių sistema darbo, gyvenamojoje bei gamtinėje aplinkoje.

Pavojaus ir žalos sveikatai prevencija ir ribojimas įgyvendinamas:

taikant:

1) darbo, gyvenamosios bei gamtinės aplinkos, maisto, geriamojo vandens, žaliavų, technikos bei įrangos ir kitų prekių, ūkinės ar kitokios veiklos nepavojingumo ir nekenksmingumo sveikatai rodiklių ir reikalavimų higieninį reglamentavimą;

2) ūkinės-komercinės ir kitokios veiklos licencijavimą;

3) juridinių ir fizinių asmenų akreditavimą asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros veiklai;

nustatant:

4) sanitarines apsaugos zonas;

5) sveikatai kenksmingų prekių gamybos kvotas;

sustabdant sveikatai kenksmingą ar pavojingą ūkinę-komercinę ar kitokią veiklą;

taikant individualius akcizus sveikatai žalingoms prekėms, įrašytoms į Akcizų įstatymą, ir kitus įstatymų nustatytus ekonominio reguliavimo būdus;

taikant įstatymų nustatytą atsakomybę už sveikatinimo veiklos teisės aktų pažeidimus.

Žaliavos, technika, įranga, statybinės medžiagos, gyvenamųjų patalpų interjero elementai, maistas, jo pakuotė, tara bei kitos prekės, geriamasis vanduo neturi sukelti jokios rizikos sveikatai arba gali kelti jai tik minimalią riziką. Darbo, gyvenamosios bei gamtinės aplinkos, ūkinės ar kitokios veiklos, vartojimui skirtų produktų nekenksmingumo ir nepavojingumo sveikatai reikalavimus ir rodiklius nustato Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros standartizacijos norminiai dokumentai, kuriuos rengia ir tvirtina Sveikatos ministerija.

Sveikatai kenksmingas ar pavojingas ūkinės-komercinės veiklos rūšis, kurioms užsiimti reikalingas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos išduotas leidimas (licencija), nustato Įmonių įstatymas.

Įmonių ūkinė-komercinė veikla, kuri kenkia žmonių sveikatai, jų darbo ir gyvenamajai aplinkai, Įmonių įstatymo nustatyta tvarka turi būti ribojama atsisakant išduoti ar atšaukiant leidimą (licenciją) tokiai veiklai.

Leidimų (licencijų) ūkinei-komercinei veiklai, neigiamai veikiančiai sveikatą, atšaukimo, tokios veiklos sustabdymo ar uždraudimo kriterijus, juridinių asmenų ir pareigūnų įgaliojimus sustabdyti ar nutraukti tokią veiklą bei jų įgyvendinimo tvarką nustato šis įstatymas, Įmonių įstatymas, kiti įstatymai bei

teisės aktai.

Apie ūkinės-komercinės ir kitokios veiklos, prekių ir paslaugų kenksmingumą sveikatai sprendžia valstybinės tarnybos ir valstybinės inspekcijos, vykdančios visuomenės sveikatos kontrolę.

Ūkinės-komercinės ir kitokios veiklos, žmonių buities, mokymosi ar darbo sąlygų, įvairių statinių, jų projektų, technologinių procesų, geriamojo vandens, maisto, žaliavų, technikos bei įrangos ir kitų prekių, paslaugų kenksmingumo ar pavojingumo sveikatai ekspertizės sąlygas ir tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai. Sveikatai kenksmingų ar pavojingų prekių, kurių gamyba, prekyba, sveikatai kenksmingų ar pavojingų paslaugų teikimas šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka turi būti draudžiami ar ribojami, sąrašus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Sveikatai kenksmingų ar pavojingų prekių, kurių gamyba turi būti ribojama, gamybos kvotas nustato Vyriausybės įstaigos, išduodančios leidimus (licencijas) šioms prekėms gaminti.

Akreditavimo sveikatos priežiūros ar farmacinei veiklai tvarką, sveikatai kenksmingų prekių apmokestinimo individualiais akcizais dydžius nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

57 straipsnis. Užkrečiamųjų ligų profilaktika ir kontrolė

Sveikatinimo veiklos subjektai pagal savo kompetenciją vykdo užkrečiamųjų ligų pirminę, antrinę ir tretinę profilaktiką ir kontrolę.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, ministerijos, kitos Vyriausybės įstaigos užtikrina Lietuvos Respublikos teritorijos ir gyventojų apsaugą nuo ypatingai pavojingų ir pavojingų infekcinių ligų įvežimo bei jų platinimo. Ypatingai pavojingų ir pavojingų užkrečiamųjų ligų sąrašus tvirtina bei keičia Sveikatos ministerija. Sanitarinių - priešepideminių bei karantininių priemonių, kuriomis siekiama apsaugoti gyventojus nuo ypatingai pavojingų užkrečiamųjų ligų, sistemos taikymo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Veterinarinius sanitarinius reikalavimus ypatingai pavojingų ir pavojingų užkrečiamųjų ligų profilaktikai nustato Veterinarijos įstatymas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar savivaldybės, iškilus infekcinių ligų atsiradimo ar plitimo grėsmei, joms atsiradus ir paplitus, - gali įstatymų nustatyta tvarka įvesti atitinkamose teritorijose ypatingąsias darbo, mokymosi, kelionių ir pervežimų sąlygas bei režimus, kad būtų apsisaugota nuo šių ligų.

Juridiniai ir fiziniai asmenys, pažeidę teisės aktų nustatytus užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės reikalavimus, atsako pagal įstatymus.

58 straipsnis. Ypatingos visuomenės sveikatai situacijos

Ypatinga visuomenės sveikatai situacija - tai tokios visuomenės sveikatos raidos aplinkybės, kai aplinkos veiksnių poveikis lemia staigų:

1) grupinių ar masinių sveikatos pakenkimų pavojaus atsiradimą;

2) grupinių ar masinių gyventojų sveikatos pakenkimų atsiradimą.

Teritorija, kurioje staigiai atsiranda grupinių ar masinių sveikatos pakenkimų pavojus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu yra skelbiama pavojaus visuomenės sveikatai rajonu.

Teritorija, kurioje pakenkiama gyventojų grupių ar pakenkiama didelės gyventojų masės sveikata, Lietuvos Respublikos

Vyriausybės sprendimu yra skelbiama žalos visuomenės sveikatai rajonu.

Ypatingų visuomenės sveikatai situacijų nustatymo kriterijus, ypatingų visuomenės sveikatai situacijų valdymo, kontrolės, neigiamų pasekmių visuomenės sveikatai ir ūkiui šalinimo priemonių bei jų finansavimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

59 straipsnis. Neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika ir kontrolė

Įmonės, įstaigos, organizacijos, medicinos pagalbos, medicininės ir socialinės reabilitacijos bei slaugos įstaigos pagal savo kompetenciją kontroliuoja neinfekcinių susirgimų bei traumų profilaktiką, sergamumą bei traumatizmą.

Profesinių susirgimų, apsinuodijimų, traumatizmo darbe profilaktikos ir kontrolės sąlygas ir tvarką nustato Žmonių saugos darbe įstatymas, kiti įstatymai bei teisės aktai.

Traumatizmo, kurį lemia transportas, profilaktikos priemones ir turinį nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Neinfekcinių ligų antrinės ir tretinės profilaktikos priemonių taikymą medicinos pagalboje nustato šis įstatymas ir kiti teisės aktai.

60 straipsnis. Visuomenės sveikatos kontrolė

Visuomenės sveikatos kontrolė yra valstybės ir savivaldybių.

Valstybės įgyvendinama visuomenės sveikatos kontrolė apima:

1) valstybinę alkoholio kontrolę;

2) valstybinę tabako kontrolę;

3) valstybinę narkotikų kontrolę;

4) valstybinę higieninę kontrolę;

5) valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę;

6) valstybinę saugos darbe organizavimo kontrolę;

7) valstybinę radiacinio saugumo atominėje energetikoje kontrolę;

8) valstybinę veterinarinę kontrolę;

9) valstybinį medicininį auditą.

Savivaldybės vykdo savo teritorijos gyvenamosios aplinkos palaikymo palankia sveikatai sanitarinę kontrolę.

Visuomenės sveikatos kontrolės turinį, jos įgyvendinimo tvarką, kontrolės institucijų kompetenciją reglamentuoja šis įstatymas, Veterinarijos įstatymas, Aplinkos apsaugos įstatymas, Žmonių saugos darbe įstatymas, kiti įstatymai ir teisės aktai.

Sanitarinės kontrolės, kurią turi vykdyti savivaldybės savo teritorijų administraciniuose vienetuose, turinį ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė Sveikatos ministerijos teikimu.

61 straipsnis. Sveikatai kenksmingos ūkinės-komercinės veiklos sustabdymas

Valstybinės inspekcijos, savivaldybių sanitarijos inspekcijos, vykdančios visuomenės sveikatos kontrolę, savo sprendimu turi teisę reikalauti, kad darbdavys (jo įgaliotas asmuo) sustabdytų darbus, jeigu:

1) darbdavys nevykdo visuomenės sveikatos priežiūros valstybinių inspekcijų teisėtų reikalavimų;

2) paaiškėja, kad žaliavos, gaminama ir realizuojama produkcija, realizuojamos prekės, darbo priemonės kenkia sveikatai;

3) dėl sveikatos priežiūros standartizacijos norminių dokumentų pažeidimų darbo aplinka tampa pavojinga sveikatai ar padaroma žala sveikatai;

4) kitais įstatymų nustatytais pagrindais.

Darbų sustabdymo dėl pavojaus ir žalos sveikatai tvarką nustato šis įstatymas, Žmonių saugos darbe įstatymas ir kiti įstatymai.

Valstybinės inspekcijos, kontroliuojančios visuomenės sveikatos priežiūrą, savivaldybių sanitarijos inspekcijos, nustačiusios visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų pažeidimus, gali taikyti baudas ir ekonomines sankcijas, kurių taikymo, išieškojimo tvarka nustatyta Administracinių teisės pažeidimų kodekso, kitų įstatymų bei teisės aktų.

62 straipsnis. Sveikatinimo veiklos valdymo funkcijos, priskiriamos visuomenės sveikatos priežiūrai

Visuomenės sveikatos priežiūrai priskiriamos sveikatinimo veiklos valdymo funkcijos, išdėstytos šio įstatymo IV dalies II skyriaus 86, 87, 88, 89, 90 ir 94 straipsniuose.

IV SKYRIUS. FARMACINĖ VEIKLA, TRADICINĖ MEDICINA, LIAUDIES MEDICINA, NEMEDICININĖS SVEIKATOS ATGAVIMO PRIEMONĖS

63 straipsnis. Farmacinė veikla

Farmacinę veiklą turi teisę vykdyti ar ja užsiimti tik akredituoti šiai veiklai juridiniai asmenys, įmonės, neturinčios juridinio asmens statuso, fiziniai asmenys.

Farmacinės veiklos struktūrą, jos organizavimo teisinius pagrindus, akreditavimo šiai veiklai sąlygas bei tvarką nustato šis įstatymas, Farmacinės veiklos įstatymas, kiti įstatymai bei teisės aktai.

64 straipsnis. Tradicinė medicina, liaudies medicina, nemedicininės sveikatos atgavimo priemonės

Tradicinės medicinos, liaudies medicinos, nemedicininio sveikatos atgavimo paslaugas teikia juridiniai ir fiziniai asmenys, teisės aktų nustatyta tvarka akredituoti šiai veiklai. Tradicinės medicinos, liaudies medicinos paslaugų, nemedicininių sveikatos atgavimo priemonių taikymo sąlygas ir tvarką nustato šis įstatymas ir kiti teisės aktai.

III DALIS
SVEIKATINIMO VEIKLOS VYKDOMIEJI SUBJEKTAI, JŲ TEISIŲ IR PAREIGŲ TURINYS

I SKYRIUS. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS, VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS BEI FARMACINĖS VEIKLOS SUBJEKTAI IR JŲ STEIGIMAS

65 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų steigimas

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų steigimą reglamentuoja įstatymai ir kiti teisės aktai.

Valstybines asmens sveikatos priežiūros, visuomenės

sveikatos priežiūros įstaigas, valstybines vaistines savo sprendimu steigia Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos pavedimu - Sveikatos ministerija.

Savivaldybių asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos, vaistinės steigiamos savivaldybės tarybos sprendimu.

Privačios nuosavybės teise veikiantys asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros ar farmacinės veiklos subjektai steigiami pačių steigėjų sprendimu, gavus Sveikatos ministerijos leidimą (licenciją).

66 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatospriežiūros bei farmacinės veiklos subjektų steigimo dokumentai

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų steigimo dokumentai yra:

1) Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūrai tarnybos ar Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos pagal kompetenciją išduoti dokumentai, patvirtinantys šių subjektų projektines galimybes užtikrinti sveikatinimo veiklos būtinąsias sąlygas;

2) asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų nuostatai (įstatai);

3) kiti Įmonių įstatymo bei kitų įstatymų nustatyti dokumentai.

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros, farmacinės veiklos subjektų nuostatai (įstatai) sudaromi pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus tipinius nuostatus (įstatus).

67 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos nuosavybės formos bei nuosavybės teisės subjektai

Nuosavybės formas bei nuosavybės teisės subjektus asmens sveikatos priežiūroje, visuomenės sveikatos priežiūroje bei farmacinėje veikloje reglamentuoja Civilinis kodeksas.

Nuosavybės teisės objektus, kurie reikalingi įgyvendinti pirminei sveikatinimo veiklai savivaldybės teritorijoje, priskiria savivaldybės nuosavybės teisės įstatymai.

68 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų ekonominės veiklos tipai bei jų nomenklatūra

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų ekonominės veiklos pobūdį bei kompetenciją nustato jų steigėjai ir įstatymai.

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektus, kurie steigiami ir veikia kaip valstybinės ar savivaldybių įstaigos, valstybinės ar savivaldybių įmonės, taip pat sveikatinimo veiklos rūšis, kurias gali vykdyti tik šie subjektai, nustato šis ir kiti įstatymai.

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų nomenklatūrą pagal jų atliekamą sveikatinimo veiklą reglamentuoja įstatymai ir kiti teisės aktai.

69 straipsnis. Valstybinių ir savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų

registravimas ir perregistravimas

Kiekviena valstybinė ar savivaldybės asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga, prieš pradėdama sveikatinimo veiklą, privalo būti registruojama rejestre, kurio steigėjas ir vyriausias tvarkytojas yra Sveikatos ministerija. Šį rejestrą tvarko ir vietos savivaldybių valdymo organai.

Sveikatos ministerija registruoja tik iš valstybės lėšų įsteigtas asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigas, taip pat kaupia ir tvarko visų Lietuvos Respublikos savivaldybėse įregistruotų asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų duomenis.

Savivaldybių valdymo organai registruoja, kaupia ir tvarko asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, įsteigtų iš savivaldybės lėšų, duomenis.

Jeigu valstybinių ar savivaldybių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų steigimo dokumentai keičiami ar papildomi, jos turi būti nustatyta tvarka perregistruojamos.

Valstybinių ar savivaldybių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų registravimo ir perregistravimo tvarką, atsisakymo registruoti pagrindus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

70 straipsnis. Valstybinių ar savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, įmonių, užsiimančių sveikatinimo veikla, likvidavimas

Valstybinės ar savivaldybių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos likvidavimo pagrindu gali būti:

1) steigėjo sprendimas nutraukti savo įstaigos veiklą;

2) Sveikatos ministerijos ar savivaldybės tarybos priimtas sprendimas atšaukti savo įsteigtos įstaigos registravimą, kai jos negauna akreditavimo asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrai.

Įmonių, užsiimančių sveikatinimo veikla, likvidavimo pagrindus nustato Įmonių įstatymas.

II SKYRIUS. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS, VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS BEI FARMACINĖS VEIKLOS SUBJEKTŲ TEISĖS IR PAREIGOS

71 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų teisės

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektai turi teisę:

1) sudaryti šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka sveikatinimo veiklos sutartis, taip pat Civiliniame kodekse numatytas sutartis;

2) turėti viename iš Lietuvos Respublikos, taip pat viename iš užsienio valstybių įregistruotų bankų savo sąskaitas ir naudoti jose esančias lėšas;

3) nustatyti viso turimo kapitalo naudojimo kryptis ir būdus, kiek tai neprieštarauja šiam įstatymui, kitiems įstatymams ir asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros ar farmacinės veiklos subjekto nuostatams (įstatams);

4) sudaryti sutartis dėl trumpalaikių beprocentinių paskolų iš nebiudžetinių lėšų įplaukų suteikimo valstybinėms (savivaldybių) sveikatos priežiūros įstaigoms arba gavimo, teikti šioms paramą;

5) nustatyti, jeigu tai neprieštarauja šiam įstatymui, asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros subjekto nuostatams (įstatams), vidaus organizacinę struktūrą bei steigti savo filialus, kurių veiklos tikslas - aptarnauti asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros ar farmacinės veiklos subjekto pagrindinę veiklą ir gauti papildomų pajamų jos plėtojimui, apibrėžti padalinių teisinį statusą;

6) savarankiškai užmegzti sveikatinimo veiklos ryšius su vidaus ir užsienio partneriais;

7) nustatyti asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros darbų ir patarnavimų, vaistų, kitų medicininės paskirties gaminių kainas, tarifus, darbo apmokėjimo sistemas, išskyrus tuos atvejus, kai pagal šį ir kitus įstatymus asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros ir patarnavimų, vaistų, kitų medicininės paskirties gaminių kainas ir kitus normatyvus reguliuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė, savivaldybės;

8) pateikti teisminius ieškinius dėl žalos, jiems padarytos neteisėtais valstybinių valdymo organų, savivaldybių valdybų, sveikatos draudimo įstaigų, taip pat pareigūnų, einant jiems tarnybines pareigas, administracinio valdymo veiksmais.

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros subjektai gali turėti ir kitokias teises, jeigu jos neprieštarauja šiam ir kitiems įstatymams bei asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros ar farmacinės veiklos subjektų steigimo dokumentams.

72 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų pareigos

Asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų pareigos yra:

1) laikytis šio įstatymo, kitų sveikatinimo veiklos įstatymų bei teisės aktų reikalavimų;

2) sudaryti sveikas ir saugias medicinos personalo darbo sąlygas;

3) stengtis užkirsti kelią pavojui bei žalai sveikatai ir aplinkai sveikatingumo veikloje, taip pat riboti šios veiklos galimą pavojų bei žalą sveikatai;

4) užtikrinti jų vykdomos sveikatinimo veiklos atitikimą akreditacijos dokumentuose nustatytoms sąlygoms;

5) užtikrinti pagal savo kompetenciją nustatytas sveikatinimo veiklos būtinąsias sąlygas;

6) teikti gyventojams informaciją apie asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros įstaigas ir tarnybas, vaistines, jų veiklą ir teikiamas paslaugas ir patarnavimus;

7) užtikrinti asmenų teisę gauti informaciją apie savo sveikatą ir šios informacijos konfidencialumą;

8) nustatyta tvarka organizuoti visuomenės sveikatos monitoringą ir teikti sveikatos statistinę informaciją;

9) laiku informuoti Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą apie išaiškintus užkrečiamųjų ligų atvejus;

10) organizuoti šio įstatymo, kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka medicinos personalo asmens sveikatos priežiūrą;

11) įstatymų bei kitų teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka organizuoti asmens sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų civilinės atsakomybės dėl žalos sveikatai, padarytos vykdant sveikatinimo veiklą, draudimą.

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros subjektai gali turėti ir kitokias pareigas, jeigu jos neprieštarauja šiam ir

kitiems įstatymams bei jų steigimo dokumentams.

IV DALIS
SVEIKATINIMO VEIKLOS VALDYMO PAGRINDAI

I SKYRIUS. SVEIKATOS RĖMIMO BŪDAI IR PRIEMONĖS

73 straipsnis. Sveikatos santykių valstybinio reguliavimo ekonominės priemonės

Sveikatos santykiai reguliuojami taikant įstatymų, kitų teisės aktų reglamentuojamas ekonomines priemones:

1) mokesčius;
2) privalomojo sveikatos draudimo lėšas;
3) savanoriškojo sveikatos draudimo lėšas;
4) draudimo nuo nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų lėšas;
5) kitų rūšių draudimo įmokas;
6) valstybės biudžeto tikslines subsidijas;
7) lengvatines paskolas;
8) kainodaros politiką;
9) licencijas;
10) ekonomines sankcijas už sveikatinimo veiklos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus;
11) kitas ekonomines priemones.

74 straipsnis. Valstybės biudžeto tikslinių subsidijų naudojimas sveikatinimo veiklai remti

Tikslinių valstybės biudžeto dotacijų skirstymo sveikatinimo veiklai remti prioritetai yra:

1) privalomojo sveikatinimo veiklos lygio užtikrinimas;
2) brangios medicininės technologijos, aparatūros, įrangos įsigijimas ir įdiegimas valstybinėse asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigose, valstybinėse vaistinėse;
3) ypatingų visuomenės sveikatai situacijų (epidemijų, gaivalinių nelaimių, ekologinių katastrofų) sukeltų neigiamų gyventojų sveikatai pasekmių šalinimas;
4) kitos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros reikmės.

Konkrečius subsidijų objektus nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

75 straipsnis. Lengvatinių paskolų taikymas

Juridiniams ir fiziniams asmenims, kurie yra privalomųjų valstybinių, savivaldybių sveikatos programų užsakovai ir nustatyta tvarka yra jas aprobavę, valstybinėms vaistų tiekimo įmonėms, gavusiems banko paskolas atitinkamai šių programų įgyvendinimui ar būtinojo asortimento vaistų ir kitų medicininės paskirties gaminių tiekimui į Lietuvos Respubliką, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka iš valstybės ar savivaldybių biudžetų padengiamos gautų paskolų palūkanos.

76 straipsnis. Privalomojo sveikatinimo veiklos lygio priemonių įkainių ir paslaugų bei patarnavimų tarifų nustatymo tvarka

Privalomojo sveikatinimo veiklos lygio priemonių ir paslaugų bei patarnavimų bazinius įkainius ir tarifus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos pavedimu Sveikatos ministerija. Ši

nustato jas vienodas visoje valstybėje, suderinusi su Valstybine kainų ir konkurencijos tarnyba, Valstybine ligonių kasa, Valstybine visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba bei kitais suinteresuotais sveikatinimo veiklos valdymo subjektais. Jei einamaisiais biudžetiniais metais, likus vienam mėnesiui iki jų pabaigos, Sveikatos ministerija nesudera dėl įkainių nustatymo, juos tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Privalomojo sveikatinimo lygio darbų ir patarnavimų kainas ir tarifus Lietuvos Respublikos Vyriausybė indeksuoja ne rečiau kaip vieną kartą per ketvirtį, jeigu infliacijos lygis per ketvirtį viršija 10 procentų.

77 straipsnis. Privalomojo sveikatinimo veiklos lygio priemonių ir paslaugų bei patarnavimų kaštų gyventojams kompensavimas

Valstybės ir savivaldybių remiama asmens sveikatos priežiūra, paslaugos ir patarnavimai, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas šiai sveikatos priežiūrai reikalingų ligų diagnostikos būtinųjų priemonių, būtinojo asortimento vaistų ir kitų medicininės paskirties gaminių bazines kainas, Lietuvos Respublikos piliečiams ir asmenims be pilietybės, nuolat gyvenantiems Lietuvoje, yra nemokami.

Skirtumai tarp valstybės ar savivaldybių remiamos asmens sveikatos priežiūros bazinių ir realių kaštų padengiami įstatymo nustatyta tvarka iš privalomojo sveikatos draudimo lėšų.

78 straipsnis. Kitų sveikatinimo veiklos priemonių ir paslaugų bei patarnavimų kaštų kompensavimas iš privalomojo sveikatos draudimo lėšų

Asmenims, kuriems pagal šio įstatymo 18 ir 19 straipsnius netaikoma valstybės ar savivaldybių remiama asmens sveikatos priežiūra, palaugos ir patarnavimai, asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros, paslaugų ir patarnavimų kaštų kompensavimo tvarką iš privalomojo sveikatos draudimo lėšų nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

79 straipsnis. Sveikatos priežiūros specialistų profesinio lavinimosi skatinimas

Valstybinių ar savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų ir tarnybų medicinos specialistų kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo išlaidos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis yra padengiamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų, jeigu kitų šių išlaidų padengimo šaltinių nenustato kiti įstatymai.

Farmacijos įmonių specialistų kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo išlaidos padengiamos iš šių įmonių lėšų.

80 straipsnis. Įmonių ir įstaigų, akredituotų asmens sveikatos priežiūrai, civilinės atsakomybės už žalą, padarytą asmenų sveikatai vykdant asmens sveikatos priežiūrą, draudimas

Įmonės ir įstaigos, akredituotos asmens sveikatos priežiūrai, privalo drausti savo civilinę atsakomybę už žalą, padarytą asmenų sveikatai vykdant asmens sveikatos priežiūrą.

Įmonių ir įstaigų, akredituotų asmens sveikatos priežiūrai, civilinės atsakomybės už žalą, padarytą asmenų sveikatai vykdant asmens sveikatos priežiūrą, privalomojo draudimo sutarčių sąlygas

ir sudarymo tvarką, privalomojo draudimo lėšų šaltinius ir jų lėšų panaudojimo tvarką nustato Draudimo įstatymas, kiti įstatymai bei teisės aktai.

81 straipsnis. Parama sveikatos priežiūros įstaigoms, sveikatos programų įgyvendinimui, gyventojų sveikatos priežiūrai

Paramos asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigoms, sveikatos programų įgyvendinimui tvarką nustato Labdaros ir paramos įstatymas.

Gyventojų grupių, kurių sveikatai daro didelę įtaką sveikatos rizikos faktoriai, išskyrus sveikatos rizikos faktorius, kuriuos lemia jų žalingi įpročiai, asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros kaštai Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybių nustatyta tvarka gali būti padengiami iš valstybinėms, savivaldybių sveikatos programoms skirtų lėšų. Tokias gyventojų grupes nustato Sveikatos ministerija.

82 straipsnis. Visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, veiklos programų rėmimas

Visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, veiklos programų rėmimui nustatyta tvarka gali būti naudojamos Valstybinio sveikatos fondo, savivaldybių sveikatos fondų, įmonių, įstaigų, organizacijų, konfesijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų sveikatos fondų lėšos. Rėmimo iš šių fondų lėšų pagrindus ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

83 straipsnis. Sveikatai kenksmingų prekių ir paslaugų reklamos ribojimas

Lietuvos Respublikoje draudžiama alkoholio, tabako ir ribojama kitų, darančių neigiamą įtaką sveikatai, prekių bei paslaugų reklama. Tokių prekių ir paslaugų reklamos draudimo ar ribojimo tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

84 straipsnis. Ekonominių sankcijų taikymas

Ekonominės sankcijos įmonėms gali būti taikomos, kai nustatomi sveikatinimo veiklos teisės aktų pažeidimai arba kai neįvykdomi valstybinių inspekcijų, valstybinių tarnybų, vykdančių visuomenės sveikatos kontrolę, taip pat farmacinės veiklos, vaistų ir vaistinių medžiagų kokybės kontrolę, pareigūnų teisėti nurodymi.

Ekonominės sankcijos įmonėms gali būti skiriamos ir tada, kai nustatomi nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų, profesinių apsinuodijimų, hospitalinių infekcijų, užkrečiamųjų ligų slėpimo atvejai.

Ekonominių sankcijų šiame straipsnyje numatytais atvejais taikymo, išieškojimo ir apskundimo tvarką, sankcijų dydį nustato įstatymai.

II SKYRIUS. ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS, VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS, FARMACINĖS VEIKLOS BEI KITŲ RŪŠIŲ SVEIKATINIMO VEIKLOS VALDYMO FUNKCIJOS

85 straipsnis. Asmens sveikatos informacijos viešumo ribojimas

Asmens sveikatos informacijos viešumas gali būti ribojamas tik įstatymų nustatytais atvejais, kai ji sudaro asmens sveikatos (medicininę) paslaptį. Asmens sveikatos (medicininės) paslapties kriterijus nustato įstatymai.

Draudžiama skelbti masinėse informacijos priemonėse informaciją apie asmens sveikatą be jo raštiško sutikimo. Informacijos apie asmens sveikatą kompiuteriuose apsauga privalo užtikrinti jos konfidencialumą. Asmens sveikatos informacijos sveikatinimo veiklos subjektams priklausančiuose kompiuteriuose konfidencialumo apsaugos reikalavimus nustato Sveikatos ministerija.

Asmenys, pažeidę asmens sveikatos informacijos konfidencialumą, atsako pagal šį ir kitus įstatymus.

86 straipsnis. Visuomenės sveikatos informacija ir jos monitoringas

Informacijos apie visuomenės sveikatą viešumas negali būti ribojamas ir ji negali būti laikoma valstybine paslaptimi.

Visuomenės sveikatai, sveikatos fiziniams, cheminiams ir biologiniams veiksniams, sveikatos priežiūros poreikiams ir ištekliams, sveikatos priežiūros prieinamumui, tinkamumui stebėti ir informacijai apie tai registruoti Lietuvos Respublikoje sudaroma visuomenės sveikatos stebėjimo (visuomenės sveikatos monitoringo) sistema.

Visuomenės sveikatos monitoringą pagal kompetenciją vykdo ministerijos, kitos Vyriausybės įstaigos, savivaldybės, įmonės, sveikatos priežiūros įstaigos.

Visuomenės sveikatos valstybinį monitoringą vykdo Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba.

Visuomenės sveikatos monitoringo turinį, struktūrą, įkainius, vykdymo ir jo duomenų skelbimo tvarką, visuomenės sveikatos monitoringo subjektų kompetenciją nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

87 straipsnis. Visuomenės sveikatos ekspertizė

Visuomenės sveikatos stebėjimo (visuomenės sveikatos monitoringo) duomenims įvertinti Lietuvos Respublikoje atliekama visuomenės sveikatos ekspertizė.

Visuomenės sveikatos ekspertizę pagal kompetenciją atlieka ministerijos, kitos Vyriausybės įstaigos, savivaldybės, įmonės, sveikatos priežiūros įstaigos.

Valstybinę visuomenės sveikatos ekspertizę atlieka ir išvadas pateikia Sveikatos ministerija bei Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba, kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgalioti juridiniai asmenys.

Visuomenės sveikatos ekspertizės pagrindus, jos turinį, finansavimo, vykdymo ir išvadų skelbimo tvarką, įkainius, visuomenės sveikatos ekspertizės subjektų kompetenciją nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

88 straipsnis. Sveikatinimo veiklos planavimas

Lietuvos Respublikoje sveikatinimo veiklos planavimo pagrindą sudaro programinis planavimas.

Lietuvos Respublikos Seimas Vyriausybės teikimu tvirtina ne mažiau kaip 10 metų laikotarpiui sveikatinimo veiklos tikslus, valstybės siekiamo sveikatos lygio rodiklius ir Lietuvos sveikatos programą jiems pasiekti. Lietuvos sveikatos programos sandarą, jos rengimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės

tvarką reglamentuoja nuostatai, kuriuos tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Lietuvos sveikatos programoje nustatytiems uždaviniams įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė, ministerijos, kitos Vyriausybės įstaigos, savivaldybės rengia atitinkamai valstybines, šakines ar savivaldybių kompleksines ir tikslines sveikatos programas arba numato šių uždavinių įgyvendinimo priemones kitose socialinio ir ekonominio plėtojimo programose.

Sveikatos programų rengimo, tvirtinimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti nuostatai.

89 straipsnis. Sveikatos priežiūros ir farmacinės veiklos standartizacija

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įgyvendinimo sąlygos, vaistų kokybė turi atitikti Lietuvos Respublikos standartizacijos norminių dokumentų reikalavimus.

Sveikatos priežiūros standartizacijos norminius dokumentus rengia sveikatos priežiūros sistemos įstaigos. Šiuos dokumentus atsižvelgiant į jų tipą tvirtina Sveikatos ministerija ar Lietuvos standartizacijos tarnyba prie Ekonomikos ministerijos.

Tais atvejais, kai sveikatos priežiūros kokybė nereglamentuota standartizacijos norminių dokumentų, reikalavimai sveikatos priežiūros sąlygoms gali būti įteisinami Sveikatos ministerijos teisės aktuose.

Juridiniai ir fiziniai asmenys, nesilaikantys sveikatos priežiūros standartizacijos dokumentų reikalavimų, atsako pagal įstatymus.

90 straipsnis. Fizinių ir juridinių asmenų akreditavimas sveikatinimo veiklai

Teisė verstis sveikatinimo veikla pripažįstama asmenims, įgijusiems specialų pasiruošimą ir šio įstatymo, kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka gavusiems licenciją. Teisė teikti atskiras sveikatinimo veiklos paslaugas bei patarnavimus pripažįstama asmenims, Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka gavusiems sertifikatą (dokumentą, patvirtinantį teisę teikti nustatytas paslaugas bei patarnavimus).

Teisė užsiimti sveikatinimo veikla pripažįstama juridiniams asmenims, įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, šio įstatymo, kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka gavusioms leidimą šiai veiklai.

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros licencijas, sertifikatus, leidimus išduoda, juos atšaukia Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūrai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Gydytojams medicinos praktikos licencijas ir sertifikatus išduoda, atnaujina, sustabdo ir panaikina Sveikatos apsaugos ministerija. Farmacijos veiklos leidimus (licencijas) išduoda, juos atšaukia Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos.

Licencijų, sertifikatų, leidimų (licencijų) išdavimo, įregistravimo, atšaukimo tvarką reglamentuoja šis įstatymas, kiti įstatymai bei teisės aktai. Sveikatinimo veiklos leidime (licencijoje) turi būti nurodytas šių įstaigų, įmonių veiklos pobūdis, finansavimo šaltiniai, pelno paskirstymas, informacijos visuomenei apie jų veiklą teikimo tvarka. Leidimai (licencijos), sertifikatai išduodami atsižvelgiant į šio įstatymo nustatytą sveikatinimo veiklos rūšių struktūrą.

Ginčai dėl licencijų, sertifikatų, leidimų išdavimo,

įregistravimo, jų atšaukimo sprendžiami teisme.

Neakredituotų fizinių asmenų, juridinių asmenų, įmonių, neturinčių asmens statuso, vykdoma sveikatinimo veikla yra neteisėta. Fiziniai ir juridiniai asmenys, užsiimantys neteisėta sveikatinimo veikla, atsako pagal įstatymus.

Profesinės medicinos, farmacijos darbuotojų organizacijos šio įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta tvarka gali dalyvauti sveikatos priežiūros įstaigų, farmacijos įmonių, medicinos ir farmacijos specialistų akreditavimo veikloje.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. I-1557, 96.09.25, Žin., 1996, Nr.102-2315 (96.10.23)

91 straipsnis. Asmens sveikatos priežiūros būtinųjų sąlygų įgyvendinimo kontrolė

Kiekvienos asmens sveikatos priežiūros įstaigos administracija privalo atlikti asmens sveikatos priežiūros tinkamumo ir prieinamumo lokalinį medicininį auditą. Lokalinio medicininio audito tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Pacientas, norėdamas, kad būtų užtikrintas medicinos pagalbos tinkamumas, išskyrus būtinosios medicinos pagalbos suteikimo atvejus, turi teisę kreiptis į pasirinktą gydytoją, kuris, paciento raštišku pageidavimu, gali sutikti atlikti individualų medicininį auditą. Individualaus medicininio audito sąlygas, turinį, tvarką, jo apmokėjimo šaltinius, tvarką ir kitas sąlygas nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

Valstybinį medicininį auditą atlieka Valstybinė medicininio audito inspekcija prie Sveikatos ministerijos bei Valstybinė ligonių kasa. Valstybinio medicininio audito turinį, jo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

92 straipsnis. Sveikatinimo veiklos mokslinių tyrimų organizavimas

Taikomųjų ir fundamentaliųjų biomedicininių tyrimų kriterijus nustato Sveikatos ministerija kartu su Lietuvos mokslo taryba.

Taikomųjų biomedicininių ir visuomenės sveikatos tyrimų prioritetus nustato, tyrimus užsako, finansuoja ir vykdo jų kontrolę Sveikatos ministerija.

Fundamentaliųjų biomedicininių tyrimų prioritetus nustato, tyrimus užsako, finansuoja ir vykdo jų kontrolę Lietuvos mokslo taryba.

Draudžiama vykdyti biomedicininius tyrimus be Lietuvos medicinos etikos komiteto leidimo. Biomedicininių tyrimų etikos reikalavimus ir jų kontrolės tvarką nustato biomedicininių tyrimų etikos įstatymas.

Sveikatinimo veiklos moksliniai tyrimai vykdomi pagal sutartis, sudaromas Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

93 straipsnis. Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų rengimo bei jų kvalifikacijos kėlimo organizavimas

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų rengimu bei jų kvalifikacijos kėlimu pagal savo kompetenciją rūpinasi Sveikatos ministerija ir profesinės sveikatos priežiūros specialistų organizacijos.

Sveikatos priežiūros ir farmacijos specialybėms registruoti sudaromas sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų registras, kurio tvarkytojas yra Sveikatos ministerija.

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacijos specialistų kvalifikacijos kėlimo tvarką nustato Sveikatos ministerija, suderinusi su profesinėmis asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros ir farmacijos darbuotojų organizacijomis.

94 straipsnis. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros technologijų įvertinimas

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros subjektams draudžiama naudoti neįvertintas asmens sveikatos ir visuomenės sveikatos priežiūros technologijas, išskyrus šio įstatymo nustatytus atvejus.

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros technologijų įvertinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Kad brangiai kainuojančių asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros technologijų įsigijimas iš valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų būtų pagrįstas, valstybinės ar savivaldybių sveikatos priežiūros įstaigos privalo pateikti Valstybinei medicininio audito inspekcijai prie Sveikatos ministerijos ekonominį ir socialinį šių technologijų įsigijimo pagrindimą. Šių technologijų kainų ribas, pagal kurias turi būti teikiamas jų įsigijimo pagrindimas, nustato Sveikatos ministerija.

95 straipsnis. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros technologijų naudojimo tvarka

Asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrai turi būti naudojami tik Lietuvos Respublikoje nustatyta tvarka įregistruoti vaistai, profilaktikos, diagnostikos, gydymo metodai, medicininė aparatūra ir instrumentai. Neįregistruotus Lietuvos Respublikoje vaistus galima naudoti Lietuvoje tik tuo atveju, kai yra jų registravimą užsienio šalyse patvirtinantys dokumentai, taip pat kitais šio ir kitų įstatymų nustatytais pagrindais. Tokių vaistų naudojimo sąlygas ir tvarką nustato Sveikatos ministerija.

Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros technologijų įvertinimo ir jų registravimo tvarką nustato šis ir kiti įstatymai bei teisės aktai.

III SKYRIUS. SVEIKATINIMO VEIKLOS FINANSAVIMAS

96 straipsnis. Bazinis Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos veiklos finansavimo dydis

Bazinis Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos veiklos finansavimo dydis, įskaitant valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų lėšas bei privalomojo sveikatos draudimo lėšas, kiekvieniems metams turi sudaryti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą skaičiavimo metodiką ne mažiau kaip 5 procentus bendrojo vidinio produkto vertės.

97 straipsnis. LNSS veiklos vykdomųjų subjektų finansavimo pagrindai

LNSS veiklos vykdomųjų subjektų finansavimo pagrindai yra:

1) juridinio asmens, įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, akreditavimą asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrai patvirtinantys dokumentai;

2) sveikatinimo veiklos sutarties sudarymas;

3) įmonių ir įstaigų, akredituotų asmens sveikatos priežiūrai, privalomojo draudimo sutarties dėl civilinės

atsakomybės už žalą, padarytą asmens sveikatai vykdant asmens sveikatos priežiūrą, sudarymas.

Privalomojo visuomenės sveikatos priežiūros lygio darbų ir patarnavimų finansavimo pagrindas yra šio straipsnio pirmosios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytos sąlygos.

98 straipsnis. Sveikatinimo veiklos subjektų finansavimo šaltiniai

Valstybinių ar savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, valstybinių įmonių, akredituotų nustatytų rūšių sveikatinimo veiklai, finansavimo šaltiniai yra:

1) Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšos;

2) sveikatos draudimo lėšos;

3) draudimo nuo nelaimingų atsitikimų lėšos;

4) sveikatos fondų lėšos;

5) lėšos už mokamą sveikatos priežiūrą ir mokamas paslaugas bei patarnavimus;

6) palūkanos, mokamos už bankuose saugomas asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų nebiudžetines lėšas.

Valstybinių ir savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, valstybinių įmonių, akredituotų nustatytų rūšių sveikatinimo veiklai, finansavimo iš valstybės ar savivaldybių biudžetų lėšų tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Privačių subjektų, akredituotų sveikatinimo veiklai, finansavimo šaltiniai yra:

1) sveikatos draudimo lėšos;

2) draudimo nuo nelaimingų atsitikimų lėšos;

3) lėšos už mokamą sveikatos priežiūrą ir mokamas sveikatos priežiūros paslaugas bei patarnavimus;

4) palūkanos, mokamos už bankuose saugomas šių įstaigų lėšas;

5) įmonių, įstaigų, organizacijų, konfesijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų sveikatos fondų lėšos.

Privatiems subjektams, akredituotiems asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar savivaldybių nustatyta tvarka gali būti skiriami valstybės biudžeto ar savivaldybių biudžetų asignavimai privalomojo sveikatinimo veiklos lygio darbams ir paslaugoms užtikrinti, taip pat Valstybinio sveikatos fondo ir savivaldybių sveikatos fondų lėšos valstybinių ar savivaldybių sveikatos programų vykdymui.

99 straipsnis. Valstybinių ir savivaldybių sveikatos priežiūros įstaigų finansinė veikla

Valstybinės ir savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos savarankiškai nustato savo išlaidų struktūrą, išskyrus tą jų dalį, kuri skiriama darbo apmokėjimui. Šių išlaidų normatyvus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Valstybinių ir savivaldybių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, darbuotojų darbo apmokėjimo, neviršijant patvirtintų normatyvų, sąlygas apibrėžia kolektyvinės sutartys, sudaromos Kolektyvinių susitarimų ir sutarčių įstatymo nustatyta tvarka.

100 straipsnis. Visuomenės sveikatos monitoringo ir visuomenės sveikatos ekspertizės finansavimo tvarka

Įmonės, kurių ūkinė-komercinė ar kitokia veikla daro kenksmingą poveikį sveikatai, gyvenamosios ir darbo aplinkos kokybei, privalo apmokėti iš savo lėšų tokio poveikio sveikatai, gyvenamajai ir darbo aplinkai stebėjimus (visuomenės sveikatos monitoringą) ir visuomenės sveikatos ekspertizę, kuriuos atlieka Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos ministerijos ir jos padaliniai.

Įmones, kurių ūkinė-komercinė ar kitokia veikla daro kenksmingą poveikį sveikatai, gyvenamosios ir darbo aplinkos kokybei, nustato Valstybinė higienos inspekcija prie Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos.

101 straipsnis. Sveikatinimo veiklos mokslinių tyrimų finansavimas

Valstybės biudžeto lėšos, skirtos sveikatos priežiūrai, gali būti naudojamos ir sveikatinimo veiklos moksliniams taikomiesiems tyrimams finansuoti. Sveikatinimo veiklos mokslinių fundamentinių tyrimų finansavimui turi būti naudojamos mokslui ir techninei pažangai skirtos valstybės biudžeto lėšos.

102 straipsnis. Valstybinis sveikatos fondas

Valstybinis sveikatos fondas steigiamas sukaupti lėšoms valstybinėms sveikatos programoms finansuoti ir visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, veiklos programoms remti. Valstybinį sveikatos fondą steigia Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir paveda Sveikatos ministerijai disponuoti šiuo fondu ir jį tvarkyti. Valstybinio sveikatos fondo nuostatus ir jo sąmatą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Valstybinio sveikatos fondo lėšų šaltiniai yra:

1) Lietuvos Respublikos Seimo nustatyta valstybės biudžeto asignavimų, skiriamų valstybinėms socialinio ir ekonominio plėtojimo programoms, dalis;

2) Draudimo reikalų tarybos paskirta draudimo organizacijų atskaitymų į prevencijos fondą dalis;

3) įstatymo nustatyta akcizų už alkoholinius gėrimus ir tabako gaminius bei etiliuotą benziną įmokų, pervedamų į fondą iš Valstybinės mokesčių inspekcijos surenkamosios sąskaitos banke, dalis;

4) draudėjų, mokančių valstybinio socialinio draudimo įmokas, nustatyta pelno, gauto panaudojant laikinai laisvas valstybinio socialinio draudimo biudžeto lėšas, dalis;

5) savanoriškos fizinių ar juridinių asmenų įmokos;

6) palūkanos, mokamos už bankuose saugomas fondo lėšas;

7) 50 procentų lėšų, gautų pritaikius baudas ir ekonomines sankcijas už sveikatinimo veiklos įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimus;

8) kitos teisėtai įgytos lėšos.

103 straipsnis. Savivaldybių sveikatos fondai

Savivaldybių sveikatos fondai steigiami sukaupti lėšoms savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūros programoms finansuoti bei visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, veiklos programoms remti. Savivaldybės sveikatos fondą steigia ir jo išlaidų sąmatą tvirtina savivaldybės taryba.

Savivaldybių sveikatos fondų tipinius nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Seimas.

Savivaldybių sveikatos fondų lėšų šaltiniai yra:

1) savivaldybės biudžeto dotacijos;
2) savanoriškos juridinių ir fizinių asmenų įmokos;
3) palūkanos, mokamos už bankuose saugomas fondo lėšas;
4) savivaldybių gamtos apsaugos fondų lėšų 20 procentų atskaitymai;
5) Sveikatos draudimo įstatymo nustatyta privalomojo sveikatos draudimo įmokų į savivaldybių sveikatos fondus atskaitymų dalis;
6) kitos teisėtai įgytos lėšos.

104 straipsnis. Įmonių, įstaigų, organizacijų, konfesijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų sveikatos fondai

Įmonės, įstaigos, organizacijos, konfesijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys turi teisę steigti sveikatos fondus sveikatos programoms finansuoti ir sveikatos priežiūros įstaigų veiklos programoms remti. Šių sveikatos fondų sudarymo, likvidavimo bei jų lėšų naudojimo tvarka nustatoma jų nuostatuose, kuriuos tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Šio fondo išlaidų sąmatą tvirtina jo steigėjas (steigėjai).

Įmonių, įstaigų, organizacijų, konfesijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų sveikatos fondų pajamas sudaro:
1) juridinių ir fizinių asmenų lėšos bei jų savanoriškos įmokos;
2) palūkanos, mokamos už bankuose saugomas fondo lėšas;
3) kitos teisėtai įgytos lėšos.

105 straipsnis. Farmacinės veiklos finansavimas

Farmacinės veiklos finansavimo šaltiniai yra:
1) lėšos už realizuojamus Lietuvos Respublikoje vaistus ir kitus medicininės paskirties gaminius;
2) lėšos už pagamintus Lietuvos Respublikoje ir realizuotus užsienio valstybėse vaistus ir kitus medicininės paskirties gaminius;
3) lėšos už šio įstatymo nustatytus mokamus farmacinės veiklos paslaugas bei patarnavimus;
4) kitos įstatymų nustatytos lėšos.

V DALIS
LNSS VALDYMO SUBJEKTŲ KOMPETENCIJA

I SKYRIUS. LNSS VALSTYBINIO VALDYMO SUBJEKTŲ KOMPETENCIJA

106 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagrindiniai įgaliojimai sveikatinimo veiklai valdyti

Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvarko sveikatinimo reikalus ir reguliuoja sveikatinimo veiklą:
1) tvirtindama ir užtikrindama privalomąjį sveikatinimo veiklos lygį bei jo laikymosi kontrolę;
2) tvirtindama ir užtikrindama valstybinių sveikatos programų įgyvendinimą;
3) nustatydama ministerijų ir Vyriausybės įstaigų kompetenciją sveikatinimo veiklos klausimais;
4) užtikrindama tarpžinybinės sveikatinimo veiklos koordinavimą valstybiniu lygiu;
5) rengdama ir teikdama Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti sveikatinimo veiklos įstatymų ir kitų teisės aktų projektus;

6) rengdama ir priimdama pagal savo kompetenciją teisės aktus kitais sveikatinimo veiklos reguliavimo klausimais;

7) steigdama valstybines tarnybas ir valstybines inspekcijas, vykdančias sveikatinimo veiklą, ir vykdydama jų steigėjo funkcijas;

8) rūpindamasi, kad Lietuvos valstybės sienos ir teritorija būtų apsaugotos nuo užkrečiamųjų ligų įvežimo, jų paplitimo;

9) vykdydama kitas sveikatinimo veiklos valdymo funkcijas, kurias Lietuvos Respublikos Vyriausybei paveda Lietuvos Respublikos Konstitucija, šis ir kiti įstatymai.

107 straipsnis. Sveikatos ministerijos pagrindiniai įgaliojimai sveikatinimo reikalams tvarkyti

Sveikatos ministerija:

nustato pagal savo kompetenciją privalomojo sveikatinimo veiklos lygio mastus ir teikia juos tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei;

analizuoja gyventojų sveikatos būklę ir jos raidos prognozę, prisideda nustatant sveikatinimo veiklos tikslus, valstybės siekiamo sveikatos lygio rodiklius ir Lietuvos sveikatos programą jiems pasiekti;

prisideda rengiant valstybines sveikatos programas;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu kartu su savivaldybėmis nustato pirminės sveikatos priežiūros plėtojimo pagrindines kryptis;

dalyvauja akreditacijoje sveikatos priežiūrai ir prižiūri visų nuosavybės rūšių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos subjektų veiklą;

tvarko pagal savo kompetenciją kitus asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacinės veiklos rūšių reikalus;

rengia ir priima pagal savo kompetenciją teisės aktus sveikatinimo veiklos rūšių, išvardytų šiame straipsnyje, įgyvendinimo klausimais.

Sveikatos ministerija tvarko kitus sveikatinimo veiklos reikalus kartu su kitomis ministerijomis pagal šio įstatymo 108-109 straipsnius ir vykdo kitas valstybinio reguliavimo funkcijas, numatytas šiame įstatyme, kituose įstatymuose ir ministerijos nuostatuose.

108 straipsnis. Bendroji ministerijų, Vyriausybės įstaigų kompetencija sveikatinimo reikalų klausimais

Ministerijos, Vyriausybės įstaigos pagal savo kompetenciją:

1) sustabdo, riboja ūkinių subjektų veiklą, kenkiančią sveikatai bei aplinkai, kai pažeidžiami sveikatos priežiūros ar aplinkos apsaugos teisės aktų reikalavimai;

2) skelbia visuomenei ūkinės ir kitokios veiklos, galinčios turėti kenksmingą poveikį sveikatai, projektus, planus ir programas;

3) laiku informuoja gyventojus apie sveikatos rizikos laipsnį gyvenamojoje ir darbo aplinkoje;

4) riboja potencialiai pavojingas sveikatai darbinės veiklos rūšis;

5) remia žmonių išsilavinimo, kultūros ir informuotumo lygio kėlimą, siekiant daryti teigiamą įtaką žmonių elgesiui, susijusiam su sveiko gyvenimo būdo formavimu;

6) organizuoja sveikatos propagandą per masinės informacijos priemones;

7) draudžia ar riboja sveikatai kenksmingų prekių, vartojimo

reikmenų reklamą;

8) draudžia ar riboja sveikatai kenksmingų prekių, produkcijos gamybą, paslaugų teikimą, importą, prekybą tokiomis prekėmis ir jų vartojimą;

9) prisideda prie aplinkos kokybės atstatymo ir palaikymo;

10) organizuoja priemonių, skirtų atstatyti ir palaikyti nustatytą maisto produktų, geriamo vandens kokybę, įgyvendinimą;

11) organizuoja veiklą, kad būtų pašalintos ypatingos visuomenės sveikatai situacijos pasekmės žmonių sveikatai ir gyvybei;

12) plėtoja ir optimizuoja valstybinių sveikatos priežiūros įstaigų, tarnybų, bei valstybinių farmacijos įmonių tinklą;

13) kontroliuoja, kaip juridiniai ir fiziniai asmenys laikosi Sveikatos priežiūros įstatymų, vykdo sveikatos priežiūros standartizacijos norminių dokumentų reikalavimus;

14) teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei, kaip įstatymų leidimo būdu nustatyti fizinių ir juridinių asmenų atsakomybę už sveikatinimo veiklos teisės aktų pažeidimus, už padarytą žalą sveikatai ir aplinkai;

15) plėtoja sveikatinimo veiklos mokslinius tyrimus ir studijas;

16) plėtoja tarptautinį bendradarbiavimą sveikatinimo veiklos srityje.

109 straipsnis. Specialioji kitų ministerijų kompetencija sveikatinimo reikalų klausimais

Pacientų teisių apsaugos politikos, atsakomybės už pavojų ir žalą sveikatai nustatymo reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Sveikatos ministerija ir Teisingumo ministerija.

Užsienio humanitarinės ir techninės pagalbos sveikatos sistemai reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Užsienio reikalų ministerija ir Sveikatos ministerija.

Eismo nelaimių prevencijos, žalos sveikatai dėl nusikalstamos veiklos prevencijos reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Susisiekimo ministerija ir Vidaus reikalų ministerija.

Asmens sveikatos priežiūros penitenciarinėje srityje reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Vidaus reikalų ministerija ir Sveikatos ministerija.

Vidaus tarnybos ir policijos pareigūnų bei jiems prilygintų asmenų, karių, kariūnų asmens sveikatos priežiūros reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Krašto apsaugos ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir Sveikatos ministerija.

Sveikatos draudimo politikos, žalos sveikatai nustatymo, medicininės ir socialinės ekspertizės, socialinių paslaugų ir socialinės globos integravimo į sveikatos priežiūros sistemą, žmonių saugos darbe reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Sveikatos ministerija.

Įstaigų ir įmonių, akredituotų asmens sveikatos priežiūrai, civilinės atsakomybės už žalą sveikatai, padarytą vykdant sveikatos priežiūrą, draudimo nustatymo reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Finansų ministerija ir Sveikatos ministerija.

Palankios sveikatai aplinkos palaikymo reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Aplinkos apsaugos ministerija ir Sveikatos ministerija.

Gyventojų aprūpinimo geros maistinės ir biologinės vertės maisto produktais, veterinarinės kontrolės, vartotojų aprūpinimo veterinariniais vaistais reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Žemės ūkio ministerija ir Pramonės ir prekybos ministerija.

Transporto ir kelių ekologijos reikalus tvarko Susisiekimo ministerija.

Prekių kokybės plėtojimo reikalus tvarko Pramonės ir prekybos ministerija.

Gyventojų aprūpinimo geros kokybės geriamuoju vandeniu, sveikos gyvenamosios erdvės politikos reikalus tvarko Statybos ir urbanistikos ministerija.

Sveikatos ugdymo švietimo sistemos įstaigose, pedagogų kvalifikacijos kėlimo sveikatos ugdymo klausimais reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Švietimo ir mokslo ministerija kartu su Sveikatos ministerija.

Sveikatinimo veiklos valstybinių registrų, klasifikatorių rengimo, sveikatos sistemos kompiuterizavimo politikos reikalus pagal savo kompetenciją tvarko Ryšių ir informatikos ministerija ir Sveikatos ministerija.

Sveikatinimo veiklos valstybinę statistiką pagal savo kompetenciją tvarko Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Sveikatos ministerija.

II SKYRIUS. SAVIVALDYBIŲ IR JŲ INSTITUCIJŲ KOMPETENCIJA SVEIKATINIMO VEIKLOS KLAUSIMAIS

110 straipsnis. Savivaldybės tarybos kompetencija sveikatinimo veiklos valdymo klausimais

Savivaldybės taryba:

1) tvirtina pirminės sveikatos priežiūros plėtojimo programą, kitas savivaldybės kompleksines ir tikslines sveikatos programas ir kontroliuoja jų įgyvendinimą;

2) tvirtina savivaldybės biudžeto lėšas sveikatinimo veiklai ir jų panaudojimo apyskaitą;

3) tvirtina savivaldybės sudarytas sveikatinimo veiklos sutartis;

4) nustato sveikatos rėmimo būdus, priemones ir jų taikymo tvarką;

5) sudaro savivaldybės sveikatos fondą, tvirtina jo lėšų panaudojimo apyskaitą ir kontroliuoja jų naudojimą;

6) sudaro bendruomenės sveikatos tarybą, skiria jos pirmininką ir tvirtina jos nuostatus;

7) steigia, reorganizuoja ar likviduoja savas pirminės sveikatos priežiūros įstaigas, farmacijos įmones ir vykdo jų steigėjo funkcijas;

8) nustato savivaldybės reguliavimo sferai priskirtų įstaigų, organizacijų asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įgaliojimus;

9) atšaukia prieštaraujančius sveikatinimo veiklos įstatymams ar savivaldybės tarybos sprendimams sveikatinimo veiklos klausimais savivaldybės valdybos, viršaičio (mero) bei seniūnų sprendimus ir potvarkius, komitetų, komisijų, bendruomenės sveikatos tarybos bei kitų tarybos sudarytų institucijų sprendimus;

10) vykdo kitus sveikatinimo veiklos įgaliojimus, nustatytus įstatymų ir kitų teisės aktų.

111 straipsnis. Savivaldybės mero arba savivaldybės valdybos kompetencija sveikatinimo veiklos reikalų klausimais

Savivaldybės meras arba savivaldybės valdyba:

1) organizuoja Lietuvos sveikatos programos, valstybinių ir sveikatos programų įgyvendinimą, savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros plėtojimo programos, kitų savivaldybės kompleksinių ir

tikslinių sveikatos programų projektų rengimą ir savivaldybės tarybos patvirtintų programų, sveikatinimo veiklos įstatymų, kitų teisės aktų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje;

2) užtikrina pagal savo kompetenciją privalomąjį sveikatinimo veiklos lygį savivaldybės teritorijoje ir organizuoja jo laikymosi kontrolę;

3) organizuoja pirminę sveikatinimo veiklą;

4) organizuoja savivaldybės tarybos nustatytų sveikatos rėmimo priemonių įgyvendinimą;

5) sudaro šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka sveikatinimo veiklos sutartis, teikia jas tvirtinti savivaldybės tarybai ir kontroliuoja jų laikymąsi;

6) vykdo savivaldybės nuosavybei priklausančių pirminės sveikatos priežiūros įstaigų projektavimo, statybos, kapitalinio remonto užsakovo funkcijas;

7) organizuoja savivaldybės nuosavybei priklausančių pirminės sveikatos priežiūros įstaigų medicininį auditą;

8) organizuoja pacientų teisių įgyvendinimo priežiūrą pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros įstaigose;

9) įstatymų numatytais pagrindais neleidžia įmonėms užsiimti ūkine-komercine veikla, nustatyta tvarka atšaukia išduotas juridiniams ir fiziniams asmenims licencijas tai veiklai;

10) vykdo kitus sveikatinimo veiklos įgaliojimus, nustatytus įstatymų ir kitų teisės aktų.

112 straipsnis. Miesto, rajono savivaldybės gydytojo kompetencija sveikatinimo veiklos reikalų klausimais

Miesto, rajono savivaldybės gydytoją skiria ir atleidžia savivaldybės taryba.

Miesto ar rajono savivaldybės gydytojais gali būti skiriami medicinos specialistai, išlaikę sveikatos ekonomikos, sveikatos teisės, vadybos, sveikatinimo veiklos organizavimo egzaminus. Egzaminų komisiją ir programą sudaro sveikatos ministras.

Miesto, rajono savivaldybės gydytojas vadovauja savivaldybės sveikatinimo veiklos padaliniui, kurio tarnautojų etatų skaičių nustato savivaldybė.

Miesto, rajono savivaldybės gydytojas:

1) vykdo savivaldybės mero arba savivaldybės valdybos funkcijas, numatytas šio įstatymo 111 straipsnio 1, 2, 3, 5, 7, 8, punktuose;

2) vykdo kitus sveikatinimo veiklos įgaliojimus, numatytus savivaldybės sveikatinimo veiklos padalinio nuostatuose, patvirtintuose savivaldybės mero arba savivaldybės valdybos.

113 straipsnis. Aukštesniojo teritorijos administracinio vieneto gydytojo kompetencija sveikatinimo veiklos reikalų klausimais

Aukštesniojo teritorijos administracinio vieneto gydytoją skiria ir atleidžia Lietuvos Respublikos Vyriausybė sveikatos ministro teikimu. Aukštesniojo teritorijos administracinio vieneto gydytojas yra kartu Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos regioninio visuomenės sveikatos centro direktorius.

Aukštesniojo teritorijos administracinio vieneto gydytojas:

1) prižiūri sveikatinimo veiklos įstatymų, kitų teisės aktų, Lietuvos sveikatos programos ir valstybinių sveikatos programų įgyvendinimą ir remia savivaldybių sveikatos programų įgyvendinimą aukštesniajame teritorijos administraciniame vienete;

2) apibendrina sveikatos santykių valstybinio reguliavimo priemonių taikymo praktiką aukštesniajame teritorijos administraciniame vienete ir rengia pasiūlymus Valstybinei sveikatos reikalų komisijai dėl jų rengimo bei tobulinimo;

3) derina su aukštesniojo teritorijos administracinio vieneto administracija ir Sveikatos ministerija antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros įstaigų steigimo, reorganizavimo ar likvidavimo klausimus;

4) prižiūri, kaip apskrities administracija vykdo antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaigų statybos, kapitalinio remonto ir užsakovo funkcijas;

5) prižiūri antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros įstaigų veiklą ir organizuoja jų medicininį auditą;

6) organizuoja pacientų teisių įgyvendinimo priežiūrą antrinio lygio asmens sveikatos priežiūros įstaigose;

7) vykdo kitus sveikatinimo veiklos įgaliojimus, nustatytus įstatymų ir kitų teisės aktų.

Aukštesniojo teritorijos administracinio vieneto gydytojas savo funkcijoms įgyvendinti savo žinioje turi specialistus ir pagalbinį personalą, kurių etatų struktūrą ir skaičių nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

III SKYRIUS. LNSS VEIKLOS KOORDINAVIMO INSTITUCIJOS

114 straipsnis. Nacionalinė sveikatos taryba

Nacionalinė sveikatos taryba - tai savarankiškai veikianti sveikatos politikos koordinavimo institucija. Nacionalinė sveikatos taryba sudaroma ir veikia pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintus nuostatus. Nacionalinę sveikatos tarybą sudaro: 1/3 savivaldybių bendruomenių sveikatos tarybų atstovų, 1/3 visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, atstovų, 1/3 visuomenės sveikatos priežiūros specialistų. Nacionalinės sveikatos tarybos veikla yra remiama iš valstybės biudžeto.

Nacionalinė sveikatos taryba:

koordinuoja Valstybės mastu:

1) sveikatos ugdymo politiką;

2) alkoholio kontrolės politiką;

3) tabako kontrolės politiką;

4) narkotikų kontrolės politiką;

5) visuomenės sveikatos saugos politiką;

6) ligų profilaktikos ir kontrolės politiką;

aprobuoja valstybinių sveikatos programų projektus savo kompetencijos klausimais;

aprobuoja privalomojo sveikatinimo veiklos lygio mastus, sveikatinimo veiklos tikslų, valstybės siekiamo sveikatos lygio rodiklių ir Lietuvos sveikatos programos projektus;

rengia ir kasmet teikia Lietuvos Respublikos Seimui pranešimą apie gyventojų sveikatos ir sveikatos politikos formavimo ir įgyvendinimo būklę;

vykdo kitas funkcijas, kurios jai priskirtos pagal šį ir kitus įstatymus bei tarybos statutą.

Nacionalinė sveikatos taryba turi teisę:

1) gauti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės, ministerijų, kitų Vyriausybės įstaigų, savivaldybių valdymo organų, įmonių, įstaigų, organizacijų teisės aktų, programų projektus, kitą informaciją, reikalingą šiame įstatyme ir tarybos statute numatytoms funkcijoms vykdyti;

2) atlikti pagal kompetenciją įstatymų, kitų teisės aktų, socialinio ir ekonominio plėtojimo programų projektų ekspertizę

ir teikti šių programų rengėjams savo išvadas;

3) teikti pagal savo kompetenciją konsultacijas Lietuvos Respublikos Seimui, Vyriausybei, ministerijoms, kitoms Vyriausybės įstaigoms;

4) sudaryti ekspertų komisijas tarybos funkcijoms įgyvendinti.

115 straipsnis. Valstybinė sveikatos reikalų komisija

Valstybinė sveikatos reikalų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės yra institucija, koordinuojanti sveikatos rėmimo planavimą ir įgyvendinimą ministerijose, kitose Vyriausybės įstaigose, sveikatinimo veiklos įstatymų ir kitų teisės aktų įgyvendinimą.

Valstybinę sveikatos reikalų komisiją sudaro ir jos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Valstybės sveikatos reikalų komisijos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė sveikatos reikalų komisija koordinuoja šių sričių sveikatos rėmimo planavimą ir įgyvendinimą:

1) gyventojų sveikatos ugdymo;

2) aplinkos apsaugos, aplinkos higienos, žmonių saugos darbe, darbo higienos ir darbo medicinos;

3) mitybos higienos ir maisto kokybės kontrolės;

4) alkoholio, tabako ir narkotikų kontrolės;

5) traumatizmo profilaktikos;

6) infekcinių ligų kontrolės ir jų profilaktikos;

koordinuoja sveikatinimo veiklos įstatymų ir kitų teisės aktų įgyvendinimą, apibendrina jų taikymo praktiką, koordinuoja jų rengimą ministerijose ir kitose Vyriausybės įstaigose, teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl jų rengimo bei tobulinimo, taip pat - teisės aktų projektus Lietuvos Respublikos Vyriausybei;

atlieka valstybinių socialinio ir ekonominio plėtojimo programų, valstybės investicijų programų, koncepcijų, įstatymų, kitų teisės aktų projektų ekspertizę ir teikia pasiūlymus šių projektų rengėjams savo kompetencijos klausimais;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu sudaro sveikatos rėmimo sutartis tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir vietos savivaldybių.

Valstybinė sveikatos reikalų komisija turi teisę:

1) gauti iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės, ministerijų, kitų Vyriausybės įstaigų, savivaldybių valdymo organų, įmonių, įstaigų, organizacijų įstatymų, kitų teisės aktų, programų projektus bei kitą informaciją, reikalingą šiame įstatyme ir komiteto nuostatuose numatytoms funkcijoms vykdyti;

2) atlikti pagal savo kompetenciją įstatymų, kitų teisės aktų, socialinio ir ekonominio plėtojimo programų projektų ekspertizę ir teikti šių programų rengėjams ekspertizės išvadas;

3) teikti pagal savo kompetenciją konsultacijas Lietuvos Respublikos Vyriausybei, ministerijoms, kitoms Vyriausybės įstaigoms, savivaldybių valdymo organams;

4) dalyvauti savivaldybių valdymo organams, suinteresuotoms ministerijoms, kitoms Vyriausybės įstaigoms svarstant sveikatos rėmimo klausimus ir teikti pasiūlymus dėl šių klausimų sprendimo;

5) sudaryti laikinas ar nuolatines ekspertų ar kitų specialistų grupes komisijos kompetencijai priskirtiems uždaviniams spręsti.

116 straipsnis. Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba

Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba - tai savarankiška sveikatinimo veiklos koordinavimo institucija prie savivaldybės tarybos. Šią tarybą sudaro ir jos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybą sudaro: 1/3 visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, 1/3 savivaldybės nuosavų įmonių, įstaigų, organizacijų atstovų, 1/3 visuomeninių organizacijų, ginančių visuomenės sveikatos interesus, atstovų. Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos veikla yra remiama iš savivaldybės biudžeto.

Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba:

koordinuoja savivaldybės teritorijoje:

1) sveikatos ugdymo politiką;

2) alkoholio kontrolės politiką;

3) tabako kontrolės politiką;

4) narkotikų kontrolės politiką;

5) visuomenės sveikatos saugos politiką;

6) infekcinių susirgimų profilaktikos ir kontrolės politiką;

aprobuoja savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros plėtojimo programos, kitų savivaldybės sveikatos programų projektus;

nagrinėja, teikia pagal savo kompetenciją klausimus savivaldybės tarybai, savivaldybės valdybai, viršaičiui (merui);

vykdo kitas funkcijas, priskirtas tarybai pagal šį ir kitus įstatymus bei tarybos nuostatus.

Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba turi teisę:

1) gauti iš savivaldybės valdymo institucijų, savivaldybės teritorijoje esančių įmonių, įstaigų, organizacijų informaciją, reikalingą šiame įstatyme ir tarybos nuostatuose numatytoms funkcijoms vykdyti;

2) atlikti pagal savo kompetenciją savivaldybės tarybos, savivaldybės valdymo institucijų valdymo sprendimų, savivaldybės socialinio ir ekonominio plėtojimo programų projektų ekspertizę ir teikti šių programų rengėjams savo išvadas;

3) teikti pagal savo kompetenciją konsultacijas savivaldybės tarybai, savivaldybės valdymo institucijoms, ūkiniams subjektams;

4) sudaryti ekspertų komisijas tarybos funkcijoms įgyvendinti;

5) deleguoti savo atstovus į Nacionalinę sveikatos tarybą.

IV SKYRIUS. LNSS SPECIALIEJI VALDYMO SUBJEKTAI

117 straipsnis. Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Valstybinę tabako ir alkoholio kontrolės tarnybą prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės steigia ir jos nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba yra juridinis asmuo. Jos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba:

1) licencijuoja alkoholio, tabako gamybą, prekybą, importą;

2) kontroliuoja, kaip ūkiniai subjektai laikosi tabako kontrolės ir alkoholio kontrolės įstatymų;

3) vykdo kitų įstatymų, tarnybos nuostatų nustatytas funkcijas.

118 straipsnis. Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos ministerijos

Valstybinę visuomenės sveikatos priežiūros tarnybą prie

Sveikatos ministerijos steigia ir jos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija.

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos ministerijos:

1) vykdo teritorijų aukštesniuosiuose administraciniuose vienetuose regioninių Sveikatos ministerijos padalinių funkcijas visuomenės sveikatos priežiūrai tvarkyti;

2) Sveikatos ministerijos pavedimu kartu su savivaldybėmis nustato pirminės sveikatos priežiūros plėtojimo prioritetines kryptis;

3) vykdo visuomenės sveikatos monitoringą ir atlieka visuomenės sveikatos ekspertizę;

4) Sveikatos ministerijos pavedimu rengia standartizacijos norminius dokumentus, skirtus visuomenės sveikatos priežiūrai;

5) įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir pagrindais išduoda leidimus ūkinei-komercinei veiklai;

6) vykdo kitų įstatymų, tarnybos nuostatų nustatytas funkcijas.

119 straipsnis. Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Sveikatos ministerijos

Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą prie Sveikatos ministerijos steigia ir jos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija. Ši tarnyba yra juridinis asmuo. Jos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Sveikatos ministerijos:

1) akredituoja juridinius ir fizinius asmenis farmacinei veiklai;

2) licencijuoja vaistų ir vaistinių prekių gamybą, prekybą, importą;

3) registruoja vaistus;

4) kontroliuoja vaistų ir vaistinių medžiagų kokybę;

5) kontroliuoja farmacinę veiklą;

6) vykdo farmacinės veiklos monitoringą (informacijos apie vaistus, jų gamybą, importą, prekybą, eksportą rinkimas, kaupimas, apdorojimas ir platinimas);

7) vykdo kitas funkcijas, nustatytas kitų įstatymų, tarnybos nuostatų.

120 straipsnis. Valstybinė teisės medicinos tarnyba prie Sveikatos ministerijos

Valstybinę teisės medicinos tarnybą prie Sveikatos ministerijos steigia ir jos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija. Ši tarnyba yra juridinis asmuo. Jos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė teisės medicinos tarnyba prie Sveikatos ministerijos:

1) daro kvotos, tardymo ir teismo pavedimu teismo medicinos, teisės medicinos ekspertizes ir tyrimus;

2) vykdo kitas įstatymų ir tarnybos nuostatų nustatytas funkcijas.

121 straipsnis. Valstybinė teisės psichiatrijos ir narkologijos tarnyba prie Sveikatos ministerijos

Valstybinę teisės psichiatrijos ir narkologijos tarnybą prie Sveikatos ministerijos steigia ir jos nuostatus tvirtina

Sveikatos ministerija. Ši tarnyba yra juridinis asmuo. Jos veikla finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė teisės psichiatrijos ir narkologijos tarnyba prie Sveikatos ministerijos:

1) daro kvotos, tardymo ir teismo pavedimu teismo medicinos, teisės psichiatrijos ir narkologijos ekspertizes;

2) vykdo kitas įstatymų ir tarnybos nuostatų nustatytas funkcijas.

122 straipsnis. Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos ministerijos

Valstybinę akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybą prie Sveikatos ministerijos steigia ir jos veiklos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija. Ši tarnyba yra juridinis asmuo. Jos veikla yra finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos ministerijos:

1) kontroliuoja, ar sveikatos priežiūros įstaigos, įmonių plotai, įranga atitinka standartizacijos norminių dokumentų reikalavimus;

2) vykdo medicininio audito ir sveikatos priežiūros priimtinumo kontrolės duomenų monitoringą;

3) išduoda juridiniams ir fiziniams asmenims ar atšaukia nustatyta tvarka licencijas, sertifikatus, leidimus sveikatos priežiūros veiklai;

4) vykdo kitas funkcijas, nustatytas tarnybos nuostatų.

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos ministerijos turi teisę reikalauti:

1) iš fizinių ir juridinių asmenų informacijos ir dokumentų, reikalingų jos funkcijoms vykdyti;

2) iš sveikatos priežiūros įstaigų, tarnybų, įmonių steigėjų, kad neakredituotos sveikatos priežiūros įstaigos, tarnybos, įmonės, jų struktūriniai padaliniai būtų pertvarkomi pagal sveikatos priežiūros veiklos standartizacijos norminių dokumentų reikalavimus į kito pobūdžio sveikatos priežiūros įstaigas, farmacijos įmones pagal Sveikatos ministerijos patvirtintą nomenklatūrą;

3) iš juridinių asmenų, išdavusių įmonėms leidimus (licencijas) ūkinei-komercinei veiklai, juos nustatyta tvarka atšaukti, jeigu įmonės neakredituojamos visuomenės sveikatos saugos veiklai.

123 straipsnis. Valstybinė ir teritorinės ligonių kasos

Valstybinė ir teritorinės ligonių kasos nustatyta tvarka kaupia sveikatos draudimo įnašus bei kitas teisėtai įgytas lėšas, užtikrina nustatytų rūšių asmens sveikatos priežiūros paslaugų apmokėjimą (pirkimą), kontroliuoja jų kaštus ir kokybę, teikia lėšų savivaldybių sveikatos programų įgyvendinimui, vykdo kitas funkcijas, nustatytas įstatymų ir kasų nuostatų.

124 straipsnis. Profesinės asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros ir farmacijos darbuotojų organizacijos

Profesinės asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros bei farmacijos darbuotojų organizacijos šio ir kitų įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja Nacionalinės sveikatos tarybos, savivaldybių bendruomenių sveikatos tarybų veikloje, juridinių ir fizinių asmenų akreditavime sveikatinimo veiklai,

įmonių ir įstaigų, akredituotų sveikatinimo veiklai, valdyme, rūpinasi savo narių kvalifikacijos kėlimu, sudaro kolektyvines sutartis ir susitarimus dėl darbo ir jo apmokėjimo sąlygų.

V SKYRIUS. LNSS VEIKLOS SĄLYGŲ KONTROLĖS SUBJEKTAI

125 straipsnis. Valstybinė higienos inspekcija prie Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos

Valstybinę higienos inspekciją prie Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos steigia ir jos veiklos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija. Ši inspekcija yra juridinis asmuo. Jos veikla yra finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė higienos inspekcija prie Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos:

1) vykdo valstybinę higieninę kontrolę;

2) kontroliuoja, kaip laikomasi sveikatos priežiūros įstatymų ir sveikatos priežiūros standartizacijos norminių dokumentų reikalavimų;

3) duoda leidimus vykdyti žemės sklypų naudojimo, statybos, rekonstrukcijos darbus, diegti naujas žaliavas, technologijas, gamybos priemones, receptūras, realizuoti prekes, vartojimo reikmenis;

4) taiko sankcijas fiziniams ir juridiniams asmenims, nesilaikantiems sveikatinimo veiklos teisės aktų reikalavimų;

5) vykdo kitas funkcijas, nustatytas įstatymų, kitų teisės aktų ir inspekcijos nuostatų.

126 straipsnis. Valstybinė medicininio audito inspekcija prie Sveikatos ministerijos

Valstybinę medicininio audito inspekciją prie Sveikatos ministerijos steigia ir jos veiklos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija. Ši inspekcija yra juridinis asmuo. Jos veikla yra finansuojama iš valstybės biudžeto.

Valstybinė medicininio audito inspekcija prie Sveikatos ministerijos:

1) kontroliuoja ir analizuoja sveikatos priežiūros įstaigų veiklos ekonominį efektyvumą;

2) kontroliuoja, kaip fiziniai ir juridiniai asmenys laikosi standartizacijos norminių dokumentų reikalavimų sveikatos priežiūros kokybės klausimais;

3) kontroliuoja, kaip valstybinės ir savivaldybių sveikatos priežiūros įstaigos laikosi nustatytų sveikatos priežiūros prieinamumo reikalavimų;

4) vykdo kitas funkcijas, nustatytas inspekcijos nuostatų.

127 straipsnis. Lietuvos medicinos etikos komitetas

Lietuvos medicinos etikos komitetą steigia ir jo veiklos nuostatus tvirtina Sveikatos ministerija. Lietuvos medicinos etikos komitetas yra juridinis asmuo. Jo veikla yra finansuojama iš valstybės biudžeto.

Lietuvos medicinos etikos komitetas:

1) kontroliuoja, kaip fiziniai ir juridiniai asmenys, vykdantys asmens sveikatos priežiūrą ar ja besiverčiantys, laikosi įstatymų ir standartizacijos norminių dokumentų reikalavimų medicinos etikos klausimais;

2) išduoda leidimus biomedicininiams tyrimams;

3) vykdo kitas funkcijas, nustatytas komiteto nuostatų.

Lietuvos medicinos etikos komitetas turi regioninius padalinius aukštesniuosiuose teritorijų administraciniuose vienetuose.

128 straipsnis. Medicinos pagalbos įstaigų medicinos etikos komisijos

Medicinos pagalbos įstaigų medicinos etikos komisijos prižiūri, kaip asmens sveikatos priežiūros specialistai laikosi medicinos etikos reikalavimų.

Medicinos pagalbos įstaigų medicinos etikos komisijos sudaromos ir veikia pagal Sveikatos ministerijos patvirtintus nuostatus.

129 straipsnis. Savivaldybių sanitarijos inspekcija

Savivaldybių sanitarijos inspekcija yra specializuotas savivaldybės administracijos padalinys, kontroliuojantis sanitariją savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybių sanitarijos inspekcijos uždavinius, kompetenciją, struktūrą, jos pareigūnų teises ir pareigas, sanitarinės kontrolės turinį ir tvarką reglamentuoja nuostatai, kuriuos tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė Sveikatos ministerijos teikimu.

Sanitarijos reikalavimus reglamentuoja standartizacijos norminiai dokumentai, kuriuos rengia ir tvirtina Valstybinė higienos inspekcija.

130 straipsnis. Pacientų teisių priežiūros pareigūnai

Savivaldybių valdybos, viršaičiai (merai) privalo skirti pacientų teisių priežiūros pareigūnus (kontrolierius). Jų etatų skaičiaus normatyvus tvirtina savivaldybės taryba, tačiau jų skaičius turi būti ne mažesnis kaip du etatai savivaldybės teritorijos administraciniam vienetui. Pacientų teisių priežiūros kontrolieriai privalo paaiškinti pacientams apie šiame ir kituose įstatymuose reglamentuojamas jų teises, padėti pacientams, kai jie kreipiasi su skundais dėl asmens sveikatos priežiūros būtinųjų sąlygų ar jų teisių sveikatinimo veikloje pažeidimo, nagrinėti jų skundus.

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba skiria pacientų teisių priežiūrai kontrolierius, kurie prižiūri, kaip antrinio ir tretinio sveikatos priežiūros lygio sveikatos priežiūros įstaigos užtikrina pacientų teises.

Pacientų teisių gynimo, jų priežiūros tvarką reglamentuoja šis įstatymas, kiti įstatymai bei teisės aktai.

Pacientų teisių priežiūros kontrolierių kompetenciją reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti nuostatai.

131 straipsnis. Kitų sveikatinimo veiklos kontrolės institucijų kompetencija sveikatinimo veiklos klausimais

Kitų sveikatinimo veiklos kontrolės institucijų (Valstybinės veterinarijos tarnybos, Valstybinės darbo inspekcijos ir kt.) kompetenciją sveikatinimo veiklos klausimais nustato įstatymai, kiti teisės aktai bei tų institucijų nuostatai.

VI DALIS

ASMENŲ IR ŪKINIŲ SUBJEKTŲ TEISIŲ IR PAREIGŲ SVEIKATINIMO VEIKLOJE TURINYS

I SKYRIUS. ASMENŲ TEISĖS IR PAREIGOS SVEIKATINIMO VEIKLOJE

132 straipsnis. Gyventojų teisės sveikatinimo veikloje

Lietuvos Respublikos gyventojai turi teisę:

1) turėti sveiką, saugią fizinę ir socialinę aplinką bei informaciją apie pavojų sveikatai šioje aplinkoje;

2) turėti sveikatai saugias vartojimui skirtas žaliavas, gaminius, prekes ir paslaugas;

3) turėti informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigas ir tarnybas bei jų teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas;

4) gauti informaciją apie savo sveikatą ir garantijas dėl šios informacijos konfidencialumo;

5) turėti priimtiną, prieinamą ir tinkamą sveikatos priežiūrą;

6) pasirinkti nustatyta tvarka sveikatos priežiūros specialistą, sveikatos priežiūros įstaigą, sveikatos priežiūros rūšį arba jų atsisakyti, jeigu įstatymuose nenumatyta kitaip;

7) turėti nemokamą sveikatos priežiūrą (valstybės remiamą sveikatos priežiūrą);

8) gauti valstybės nustatytą paramą saugant, atgaunant ir stiprinant sveikatą;

9) dalyvauti šio įstatymo nustatyta tvarka nustatant sveikatos priežiūros plėtojimo prioritetines kryptis, kontroliuojant sveikatos priežiūros prieinamumą ir tinkamumą.

Nepilnamečio ar neveiksnaus asmens tėvai, įtėviai, globėjai ar rūpintojai turi teisę savo vaikams, įvaikiams ar globotiniams parinkti sveikatos priežiūros specialistą, sveikatos priežiūros įstaigą, sveikatos priežiūros rūšį ar atsisakyti jų, jeigu įstatymuose nenumatyta kitaip.

Teisę turėti nemokamą sveikatos priežiūrą (valstybės remiamą asmens ir visuomenės sveikatos priežiūrą bei paslaugas ir patarnavimus), valstybės nustatytą paramą saugant, atgaunant ir stiprinant sveikatą turi tik Lietuvos Respublikos piliečiai ir asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvoje.

Užsieniečių asmens sveikatos priežiūros tvarka ir sąlygos apibrėžiamos Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.

133 straipsnis. Gyventojų pareigos sveikatinimo veikloje

Lietuvos Respublikos gyventojai privalo:

1) rūpintis savo nepilnamečių vaikų (įvaikių, globotinių), savo senų tėvų sveikata;

2) nepažeisti kitų asmenų sveikatos teisių;

3) saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių.

Asmenys, pažeidę šio straipsnio reikalavimus, atsako pagal įstatymus.

134 straipsnis. Asmenų pareiga suteikti pirmąją pagalbą nelaimingų atsitikimų ir ūmių gyvybei pavojingų susirgimų atvejais

Asmenims, kuriems dėl nelaimingo atsitikimo arba dėl ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo yra būtina pagalba, pirmąją pagalbą privalo neatidėliodami suteikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto sąrašo profesijų, darbų ir veiklos sričių darbuotojai,

transporto priemonių vairuotojai mėgėjai, buvę kartu su nukentėjusiais ar ligoniais nelaimingų atsitikimų ar ūmaus gyvybei pavojingo susirgimo vietose. Šių asmenų apmokymo teikti pirmąją pagalbą kvalifikacinius reikalavimus bei pirmosios pagalbos žinių patikrinimo tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Asmenims, kurie pagal šį įstatymą ir kitus teisės aktus yra įpareigoti teikti pirmąją pagalbą, savo neveikimu ar veikimu padidinusiems nukentėjusių ar ūmiai susirgusių asmenų sveikatos pakenkimą, taikoma įstatymų nustatyta atsakomybė.

II SKYRIUS. ĮMONIŲ, ĮSTAIGŲ, ORGANIZACIJŲ TEISĖS IR PAREIGOS SVEIKATINIMO VEIKLOJE

135 straipsnis. Įmonių, įstaigų, organizacijų teisės sveikatinimo veikloje

Įmonės, įstaigos, organizacijos turi teisę:

1) sudaryti šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka sveikatinimo veiklos sutartis;

2) steigti šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka sveikatos fondus;

3) steigti įstatymų nustatyta tvarka asmens ar visuomenės sveikatos priežiūros, farmacinės veiklos subjektus bei vykdyti jų steigėjo funkcijas, įkurti savo struktūrinius padalinius, vykdančius asmens ar visuomenės sveikatos priežiūrą;

4) organizuoti sveikatos programų rengimą ir finansuoti jų įgyvendinimą iš savo įsteigtų sveikatos fondų ar kitų teisėtai įgytų lėšų.

Įmonės, įstaigos, organizacijos gali turėti ir kitokias teises, jeigu jos neprieštarauja šiam ir kitiems įstatymams bei steigimo dokumentams.

136 straipsnis. Įmonių, įstaigų, organizacijų pareigos sveikatinimo veikloje

Įmonės, įstaigos, organizacijos savo ūkinėje-komercinėje ar kitoje veikloje privalo:

1) užtikrinti pagal savo kompetenciją privalomąjį sveikatinimo veiklos lygį;

2) vykdyti sveikatos priežiūros standartizacijos norminių dokumentų reikalavimus;

3) laiku informuoti sveikatos priežiūros įstaigas, tarnybas, gyventojus apie pavojų sveikatai, kurį lemia jų veikla, gaminama produkcija, realizuojamos prekės;

4) sudaryti sveikas ir saugias darbo sąlygas;

5) užkirsti kelią kylančiam pavojui aplinkai, riboti pavojų ir žalą aplinkai;

6) saugoti žmones nuo per maistą ir geriamąjį vandenį plintančių užkrečiamųjų ligų, invazijų, taip pat apsinuodijimų maistu, įgyvendinti užkrečiamųjų ligų plitimą ribojančias priemones;

7) nustatyta tvarka organizuoti ir apmokėti visuomenės sveikatos monitoringą ir visuomenės sveikatos ekspertizę;

8) organizuoti darbuotojų sveikatos priežiūrą;

9) kompensuoti žalą sveikatai ir aplinkai, kurią padarė savo veika.

Įmonės, įstaigos, organizacijos gali turėti ir kitokias pareigas, jeigu šios neprieštarauja šiam ir kitiems įstatymams bei steigimo dokumentams.

Įmonių, įstaigų, organizacijų teisių įgyvendinimas ir

pareigų sveikatinimo veikloje vykdymas neturi pažeisti kitų fizinių ir juridinių asmenų teisių.

Įmonės, įstaigos, organizacijos, pažeidusios šio straipsnio reikalavimus, atsako pagal įstatymus.

VII DALIS
ATSAKOMYBĖ UŽ SVEIKATINIMO VEIKLOS TEISĖS NORMŲ PAŽEIDIMUS

137 straipsnis. Atsakomybės už sveikatinimo veiklos teisės normų pažeidimus taikymas

Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę sveikatinimo veiklos teisės normų reikalavimus, atsako pagal įstatymus.

138 straipsnis. Padarytos žalos sveikatai atlyginimas

Juridiniai ir fiziniai asmenys, savo veikimu ar neveikimu padarę žalos žmonių sveikatai, privalo atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl sveikatos pakenkimo, o nukentėjusiam mirus - atlyginti žalą jo šeimai ir kitiems asmenims. Nuostoliai, atsiradę dėl sveikatos pakenkimo, apskaičiuojami pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintus žalos sveikatai apskaičiavimo dydžius ir metodikas, jeigu kitaip nenustatyta įstatymų, ir išieškomi teismine tvarka. Žalos atlyginimo tvarką nustato Civilinis kodeksas, kiti teisės aktai.

Asmenims, apdraustiems nuo nelaimingų atsitikimų darbe, nuostolių dėl žalos sveikatai, o nukentėjusiam mirus - žalos jo šeimai ir kitiems asmenims, atlyginimo tvarką ir dydį nustato draudimo nuo nelaimingų atsitikimų įstatymas.

Pacientams nuostolių, atsiradusių dėl žalos sveikatai, padarytos vykdant jų sveikatos priežiūrą, o jiems mirus - jų išlaikytiniams, atlyginimo sąlygas ir tvarką reglamentuoja įstatymai bei kiti teisės aktai.

139 straipsnis. Prievolė atlyginti sveikatos priežiūros valstybinių tarnybų, valstybinių inspekcijų, sveikatos priežiūros įstaigų ir kitų juridinių asmenų išlaidas, atsiradusias dėl neteisėta veika padarytos žalos sveikatai

Juridiniai ir fiziniai asmenys, neteisėta veika padarę žalos žmonių sveikatai, privalo atlyginti sveikatos priežiūros valstybinėms tarnyboms ir valstybinėms inspekcijoms, sveikatos priežiūros įstaigoms, kitiems juridiniams asmenims jų išlaidas, kurias šie turėjo dėl tų juridinių ir fizinių asmenų neteisėtos veikos ir kurios susijusios su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyto sąrašo užkrečiamųjų ligų, taip pat apsinuodijimų maistu, profesinių ligų ir apsinuodijimų pavienių ir grupinių atvejų išaiškinimu, diagnostika, asmenų, susirgusių šiomis ligomis, gydymu, slauga, maitinimu gydymo įstaigose, medicinine ir socialine reabilitacija, protezavimu, socialinės pagalbos teikimu, šių ligų plitimą ribojančių priemonių įgyvendinimu bei jų pasekmių sveikatai ir ūkiui likvidavimu, jeigu neįrodo, kad žala sveikatai atsirado dėl nenugalimos jėgos ar nukentėjusių tyčios.

Šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytais atvejais sveikatos priežiūros valstybinių tarnybų, valstybinių inspekcijų, sveikatos priežiūros įstaigų, kitų juridinių asmenų išlaidų atlyginimas išreikalaujamas šalims susitarus ar teismine tvarka,

jas apskaičiavus pagal faktines ieškovo ar šalies, pateikusios materialines pretenzijas, išlaidas.

140 straipsnis. Moralinės žalos atlyginimas

Asmenys, pažeidę sveikatos priežiūros priimtinumo reikalavimus, asmens sveikatos informacijos konfidencialumą (asmens medicininę paslaptį), privalo atlyginti asmeniui padarytą žalą.

Teismas, nustatydamas moralinės (neturtinės) žalos, išreikštos pinigais, dydį, atsižvelgia į žalą padariusio asmens turtinę padėtį, teisės pažeidimo sunkumo laipsnį, teisės pažeidimo pasekmes ir kitas aplinkybes, tačiau kiekvienu atveju šis dydis negali viršyti 500 minimalių mėnesinių atlyginimų.

141 straipsnis. Atsakomybė už neteisėtą vertimąsi sveikatos priežiūros ir farmacine veikla ar jos vykdymą

Neteisėtas vertimasis sveikatos priežiūros ir farmacine veikla ar jos neteisėtas vykdymas užtraukia ekonomines sankcijas juridiniams asmenims, administracinę atsakomybę pareigūnams ar piliečiams arba Baudžiamajame kodekse numatytą atsakomybę.

VIII DALIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

142 straipsnis. Lietuvos Respublikos tarptautinio bendradarbiavimo sveikatinimo veikloje pagrindiniai principai

Lietuvos Respublika, bendradarbiaudama su kitomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis sveikatinimo veikloje, turi vadovautis šiais principais:

1) užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos įmonės savo ūkine-komercine veikla nepadarytų žalos kitų valstybių teritorijoje gyvenantiems asmenims;

2) teikti suinteresuotoms šalims objektyvią ir patikimą sveikatos informaciją;

3) aktyviai siekti Pasaulinės Sveikatos Organizacijos globalinės strategijos "Sveikata-visiems " įgyvendinimo;

4) bendradarbiauti likviduojant ekologinių katastrofų, avarijų ir gaivalinių nelaimių neigiamas pasekmes visuomenės sveikatai.

143 straipsnis. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymas ir tarptautinės sutartys

Jeigu tarptautinėje sutartyje, kurios šalimi yra Lietuvos Respublika, nustatyti kitokie negu šiame įstatyme reikalavimai, taikomos tarptautinės sutarties nuostatos.

144 straipsnis. Kai kurios Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme panaudotos sąvokos

Sveikata - tai asmens ir visuomenės fizinė, dvasinė ir socialinė gerovė.

Sveikatos sauga - tai sveikatai kenksmingų veiksnių stebėjimas, nepavėluotas pavojaus sveikatai nustatymas, sveikatai kenksmingų fizinės ir socialinės aplinkos veiksnių poveikio

prevencija ar ribojimas.

Sveikatos atgavimas - sveikatos potencialo atkūrimas medicinos pagalbos, slaugos, medicininės ir socialinės reabilitacijos priemonėmis.

Sveikatos stiprinimas - tai valstybinių valdžios ir valdymo organų, savivaldybių bei visuomenės įsipareigojimų, priemonių ir veiksmų visuma, padedanti gausinti bei racionaliau panaudoti sveikatos priežiūros išteklius ir kontroliuoti žmonių sveikatą.

Valstybės siekiamas sveikatos lygis - tai valstybės nustatyti atitinkamam laikotarpiui visuomenės sveikatos lygio, kurio pasiekimą laiduoja valstybė, rodikliai.

Sveikatos sistema - tai sveikatos reikalų tvarkymo sistema, kurią sudaro sveikatinimo veikla, sveikatinimo veiklos vykdomieji ir valdymo subjektai.

Privalomasis sveikatinimo veiklos lygis - baziniai gyventojų sveikatos saugos, jos atgavimo ir stiprinimo mastai, nustatantys pradinę sveikatinimo veiklos plėtojimo planavimo poziciją.

Asmens sveikatos priežiūra - tai valstybės akredituotų fizinių ir juridinių asmenų veikla, turinti tikslą laiku diagnozuoti ir užkirsti kelią asmens sveikatos sutrikimams, padėti jam atgauti ir sustiprinti sveikatą.

Visuomenės sveikatos priežiūra - tai visuomenės ar atskirų jos grupių sveikatos sauga ir jos stiprinimas.

Farmacinė veikla - juridinių ir fizinių asmenų veikla, kurią reglamentuoja Farmacinės veiklos įstatymas.

Sveikatos rėmimas - tai valstybės nustatytų teisinių, socialinių ir ekonominių priemonių ir visuomeninių organizacijų veiklos programų, remiančių sveikatos saugą, sveikatos atgavimą, skatinančių asmens ir visuomenės sveikatos stiprinimą, sistema.

Pirminė sveikatos priežiūra - nespecializuota kvalifikuota asmens sveikatos priežiūra, psichikos sveikatos priežiūra bei nespecializuota visuomenės sveikatos priežiūra gyvenamojoje vietoje.

Antrinė sveikatos priežiūra - specializuota asmens sveikatos priežiūra, kurią vykdo aukštesniųjų teritorijos administracinių vienetų sveikatos priežiūros įstaigos, specializuota visuomenės sveikatos priežiūra, kurią vykdo valstybės nustatytų valstybinių tarnybų ir valstybinių inspekcijų padaliniai aukštesniuosiuose administraciniuose vienetuose.

Tretinė sveikatos priežiūra - labai specializuota asmens sveikatos priežiūra, labai specializuota visuomenės sveikatos priežiūra, kurią vykdo centrinės asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos.

Sveikatos priežiūros priimtinumas - tai valstybės nustatyta tvarka pripažįstamos sveikatos priežiūros sąlygos, užtikrinančios sveikatos priežiūros paslaugų atitiktį medicinos mokslo principams ir medicinos etikos reikalavimams.

Sveikatos priežiūros prieinamumas - tai valstybės nustatyta tvarka pripažįstamos sveikatos priežiūros sąlygos, užtikrinančios asmens sveikatos priežiūros paslaugų ekonominį, komunikacinį ir organizacinį priimtinumą asmeniui ir visuomenei.

Sveikatos priežiūros tinkamumas - tai valstybės nustatyta tvarka pripažįstamos sveikatos priežiūros sąlygos, užtikrinančios sveikatos priežiūros paslaugų bei patarnavimų kokybę ir efektyvumą.

Valstybės ir savivaldybių remiama sveikatos priežiūra ir paslaugos bei patarnavimai - tai valstybės nustatytų rūšių ir mastų asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra, kurios sąlygas bei kaštų visišką padengimą laiduoja valstybė ar savivaldybės.

Sveikatos priežiūros standartizacija - tai sveikatos priežiūros kokybės reikalavimų ir rodiklių reglamentavimas

norminiuose dokumentuose.

Sveikatos priežiūros standartizacijos norminiai dokumentai - tai teisės aktai, kuriais yra nustatyti reikalavimai, normos ir normatyvai sveikatos veiksniams, sveikatos priežiūrai bei jos kokybei.

Medicininis auditas - tai sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo ir tinkamumo ekspertizė ir kontrolė.

Fizinių ir juridinių asmenų, įmonių, neturinčių juridinio asmens statuso, akreditavimas sveikatos priežiūrai ar farmacijos veiklai - tai valstybės nustatyta veikla, kuria suteikiama ar panaikinama teisė verstis sveikatos priežiūros ar farmacine veiklomis ar jas vykdyti.

Sveikatos programa - tai prioritetinių sveikatos santykių plėtojimo planas, kurio paskirtis yra patvirtinti alternatyvių sveikatinimo veiklos priemonių, taip pat mokslo taikomųjų ar fundamentinių tyrimų lyginamąjį efektyvumą ir optimizuoti jų naudojimą.

Sveikatos ugdymas - valstybinio reguliavimo ir pilietinės iniciatyvos, socialinio marketingo, socialinės reklamos, sveikatos mokymo ir propagandos, formuojančių sveiką gyvenseną, informuojančių visuomenę apie sveikatos sąlygas ir sveikatos priežiūros problemas, visuma.

Sveikatos mokymas - tai sveikatos priežiūros institucijų vykdoma veikla, kurios tikslas apmokyti atskiras gyventojų grupes saugoti ir stiprinti sveikatą.

Visuomenės sveikatos kontrolė - tai valstybės nustatyta ar savaveiksmė visuomenės sveikatos valdymo forma, kuria siekiama visuomenės sveikatos monitoringo rodiklių pagrindu nustatyti norminiuose aktuose reglamentuojamų sveikatos ir sveikatos priežiūros lygių, sveikatos priežiūros kokybės rodiklių neigiamus poslinkius ir formuoti juos koreguojančius valdymo sprendimus .

Sveikatos priežiūros išteklių kontrolė - tai valstybės reglamentuojama juridinių ir fizinių asmenų veikla, optimizuojanti sveikatos priežiūros materialinių ir ekonominių išteklių panaudojimą.

Visuomenės sveikatos monitoringas - tai valstybės reglamentuojama ar savaveiksmė visuomenės sveikatos poreikių, sveikatos priežiūros išteklių, sveikatos raidos, sveikatos priežiūros lygio, jos kokybės bei aplinkos būklės nustatytų rodiklių stebėjimo ir analizės sistema.

Visuomenės sveikatos ekspertizė - tai visuomenės sveikatos monitoringo duomenų analizė, jos raidos tendencijų prognozė ir gautų duomenų norminiuose aktuose nustatyta tvarka interpretavimas bei žalos visuomenės sveikatai ir jos priežiūrai nustatymas.

Asmens sveikatos priežiūros technologijos - tai vaistai, profilaktikos, diagnostikos, gydymo metodai, medicinos aparatūra, įranga ir medicininiai instrumentai.

145 straipsnis. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo įsigaliojimas

Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 3 straipsnis, 10 straipsnio antroji dalis, 11 straipsnis, 13 straipsnio penktoji ir šeštoji dalys, 15 straipsnio trečioji dalis, 16 straipsnio ketvirtoji dalis, 18 straipsnio antroji dalis, 19 straipsnio antroji dalis, 20 straipsnio ketvirtoji, penktoji, šeštoji ir septintoji dalys, 29 straipsnio pirmosios dalies 1 punktas, antroji dalis, 30 straipsnio antroji dalis, 31 straipsnio antroji dalis, 32, 33 ir 34 straipsniai, 35 straipsnio antroji dalis, 36 straipsnis, 37 straipsnio antroji dalis, 38 straipsnis, 39 straipsnio pirmoji, antroji, ketvirtoji ir

penktoji dalys, 40 straipsnio antroji, šeštoji ir septintoji dalys, 41 straipsnio antroji, trečioji, ketvirtoji ir šeštoji dalys, 42 straipsnio trečioji, ketvirtoji ir penktoji dalys, 43 straipsnis, 44 straipsnis, 45 straipsnio antroji dalis, 46 straipsnio antroji ir trečioji dalys, 48 straipsnis, 49 straipsnis, 50 straipsnis, 51 straipsnis, 52 straipsnis, 53 straipsnis, 55 straipsnio antroji, trečioji ir penktoji dalys, 56 straipsnis, 57 straipsnio antroji, trečioji ir ketvirtoji dalys, 58 straipsnio antroji dalis, 59 straipsnio trečioji ir ketvirtoji dalys, 60 straipsnio trečioji ir ketvirtoji dalys, 61 straipsnis, 63 straipsnio antroji dalis, 64 straipsnis, 65 straipsnio pirmoji dalis, 66 straipsnis, 68 straipsnio antroji ir trečioji dalys, 69 straipsnis, 70 straipsnis, 73 straipsnis, 74 straipsnis, IV dalies I skyrius, 85 straipsnio trečioji dalis, 86 straipsnio penktoji dalis, 87 straipsnio ketvirtoji dalis, 88 straipsnio antroji, trečioji ir ketvirtoji dalys, 89 straipsnio antroji, trečioji ir ketvirtoji dalys, 90 straipsnis, 91 straipsnis, 92 straipsnio pirmoji, antroji, trečioji ir ketvirtoji dalys, 93 straipsnio antroji ir trečioji dalys, 94, 95 straipsniai, 96 straipsnis, 98 straipsnio antroji ir ketvirtoji dalys, 99 straipsnio pirmoji dalis, 102 straipsnio pirmoji dalis, 103 straipsnio antroji dalis, 104 straipsnio pirmoji dalis, 105 straipsnis, 108 straipsnis, 109 straipsnis, 112 straipsnis, 113 straipsnis, 114 straipsnio pirmoji dalis, 115 straipsnio antroji dalis, 116 straipsnio pirmoji dalis, 117 straipsnio pirmoji dalis, 118 straipsnio pirmoji dalis, 119 straipsnio pirmoji dalis, 120 straipsnio pirmoji dalis, 121 straipsnio pirmoji dalis, 122 straipsnio pirmoji dalis, 123 straipsnis, 125 straipsnio pirmoji dalis, 126 straipsnio pirmoji dalis, 127 straipsnio pirmoji dalis, 128 straipsnio antroji dalis, 129 straipsnio antroji ir trečioji dalys, 130 straipsnio trečioji ir ketvirtoji dalys, 133 straipsnio antroji dalis, 134 straipsnis, 138 straipsnio pirmoji, antroji ir trečioji dalys, 139 straipsnis, 141 straipsnis įsigalioja Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo "Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 145 straipsnyje nurodytų straipsnių įgyvendinimo" nustatyta tvarka, o iki nurodytuose straipsniuose minėtų teisės aktų patvirtinimo vadovaujamasi galiojančiais teisės aktais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS